

Hristos a înviat!

DIN SUMAR:

- Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, ales Episcop al Sălajului – **DARIUS ECHIM**.....(p. 2)
- Gramata Mitropolitană de Întronizare a Preasfințitului Părinte Benedict ca Episcop al Sălajului.....(p. 3)
- Începutul altei vieți, veșnice -
 - † **PS BENEDICT BISTRIȚEANUL, EPISCOPUL ALES AL SĂLAJULUI**...(p. 4)
- Învierea sau ora 25 – **DIACON EUGEN-ADRIAN TRUȚA**.....(p. 4)
- Pilat - personaj pozitiv sau negativ în Procesul lui Iisus?
O perspectivă a Evangelistului Ioan (I)
 - **PR. PROF. UNIV. DR. STELIAN TOFANĂ**.....(p. 5)

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Să ne curățim simțirile

„Fericiți cei curați cu inima, că
acea vor vedea pe Dumnezeu”.
(Matei 5, 8).

Lorința noastră cea mare este să-L vedem pe Hristos Cel înviat din morți. Condiția pe care trebuie să o îndeplinim ne-o spune chiar El: „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Matei 5, 8). În slujba Învierii cântăm: „Să ne curățim simțirile și să vedem pe Hristos strălucind cu neapropiată lumină a Învierii și, cântându-I cântare de biruință, luminat să-L auzim zicând: Bucurați-vă!”¹.

Sfânta Scriptură ne și arată care sunt simțirile sufletului pe care trebuie să le curățim. În acest sens, vă voi da două citate, unul din Vechiul Testament, iar altul din Noul Testament. Proorocul Iezechiel, pe când era rob, a văzut în vedenie un chip omenesc cu patru fețe: o față de om, altă față de leu, o a treia de bou și a patra de vultur (Iezechiel 1, 10).

Cartea Apocalipsei ne relatează că Sfântul Ioan Teologul a avut și el o vedenie cu patru ființe: „ființa cea dintâi era asemenea leului, a doua ființă, asemenea vițelului, a treia ființă avea față ca de om, iar a patra ființă era asemenea vulturului care zboară” (Apocalipsa 4, 7).

Sfântul Macarie Egipteanul ne spune că cele patru vietăți „preînchipuiau facultățile conducătoare ale sufletului”². Aceste facultăți, aceste simțiri, trebuie să le curățim ca să-L vedem pe Hristos. Lucrul acesta am încercat să-l facem în Postul Mare. Iar facultățile sufletului, cele patru funcțiuni ale sufletului sunt reprezentate simbolic de către cele patru ființe vii: rațiunea de către vultur; sentimentul de către bou; voința de către leu și conștiința de către om. În mod obișnuit, se spune că cele patru funcțiuni ale sufletului sunt rațiunea, sentimentul, voința și conștiința.

Cele patru simțiri, cele patru funcțiuni ale sufletului, au fost pângărite de păcat. Cu rațiunea sa sănătoasă, omul trebuie ca în toate să-L găsească pe Creatorul său. „Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria” (Psalmul 18, 1), spune Proorocul David. Or, omul poate ajunge să-L negligeze pe Dumnezeu, sau chiar să-L nege. Cei curați cu inima Îl văd pe Dumnezeu.

Omul cu inima curată Îl iubește pe Dumnezeu, sentimentul său curat, reprezentat de bou, iubește lucrurile curate și sfinte. Omul păcătos se plânge, dimpreună cu Sfântul Pavel, spunând că voința sa e slabă. „Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?” (Romani 7, 24). Voința, reprezentată de leu, ajunge total neputincioasă.

Iar conștiința, care e glasul lui Dumnezeu din om și ar trebui să strige de câte ori face păcatul, a ajuns pe de-a-ntregul adormită, simțirile sunt totalmente pângărite. Ar trebui să ne luminăm mintea, să ne încălzim inima și să ne întărim voința pe calea binelui. Iar conștiința cea adormită să devină trează.

Am încercat în perioada Postului să ne curățim simțirile și să-L putem vedea la Paști pe Hristos cu neapropiată lumină a Învierii și să-L cântăm cântare de biruință. Pentru că „acum toate s-au umplut de lumină: și cerul și pământul și cele de dedesubt”³.

Ne-am folosit de toate mijloacele pe care le avem la îndemână pentru a ne curăța, dar mai ales de pocăință. Sfântul Macarie Egipteanul ne spune că „pocăința este singura noastră salvare! Nici cultura, nici inteligența, nici noblețea, nici frumusețea nu-l reînnoiește pe om, ci numai pocăința adevărată, rușinea și regretul pentru tot păcatul săvârșit în trecut. Și, bineînțeles, schimbarea totală a felului de viață, de gândire”⁴. Iar pocăința presupune și o bună spovedanie.

Cei ce s-au folosit de pocăință cu seriozitate și și-au curățit simțirile au avut parte de experiențe deosebite. Sfântul preot Dumitru Stăniloae, într-o convorbire telefonică cu Sorin Dumitrescu, îi mărturisește acestuia: „Știi, domnule Sorin, ast' noapte... ceva extraordinar... în vis mi-a apărut îngerul, chiar așa! N-o să vă vină să credeți, dar cu adevărat, l-am văzut... așa... aproape..., foarte apropiat...”⁵.

Sau dacă e să pomenim pe părintele Nicodim Mândiță, și el pătitor în temnițele comuniste, vom vedea felul minunat în care a plecat din lumea aceasta, întâlnindu-L pe Domnul Hristos. Povestește o maică cum pe la ora trei din noapte „chilia se umple de o puternică lumină și vedem lângă părintele un arhieru îmbrăcat în veșminte, având dio-trichierele în mâini... Noi am căutat jos de frică, dar am auzit pe arhieru zicând: Părinte, de acum mergi cu noi! Iar părintele a spus atât: Doamne, cât Te-am așteptat!”⁶. Și a trecut în eternitate. Înțelegem că a fost Domnul Hristos Cel înviat din morți.

Și mai amintesc un nume: Sfântul Liviu-Galaction de la Cluj. Rector al Institutului Teologic, vicar eparhial, este întemnițat la Aiud, pentru „vina” de a fi elaborat o programă de catehizare a tinerilor, de fapt a tuturor creștinilor, în biserică. Cu ocazia procesului de la Tribunalul militar din Cluj, în cele

¹ Penticostar, E.I.B.M.B.O.R., București, 1999, p. 16.

² P.S.B. 34, Sfântul Macarie Egipteanul, Scrieri, E.I.B.M.B.O.R., 1992, p. 88.

³ Penticostar, p. 16.

⁴ MACARIE EGIPTEANUL, Pocăința sau întoarcerea la Dumnezeu, Editura Bizantină, București, 2001, p. 42.

⁵ SORIN DUMITRESCU, 7 dimineți cu părintele Stăniloae, Anastasia, 1992, p. 266.

⁶ Ieromonahul PETRONIU TĂNASE, Icoane smerite din Sfânta Ortodoxie românească, Editura Bizantină, 2002, p. 100.

➤ câteva minute de convorbire cu familia, i-a spus soției sale: „*Dragă Sisi, împacă-te cu gândul că noi nu ne mai vedem în viața aceasta*”. Este chinuit la Aiud, Îl mărturisește pe Hristos cu seninătate și moare pe 8 martie 1961, fiind îngropat pe „*Râpa Robilor*”. Sfântul Sinod l-a trecut în rândul sfinților, iar local a fost proclamată canonizarea lui pe 25 martie 2025, de Praznicul Bunevestiri.

Sfântul Pavel ne sfătuiește cu insistență: „*Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare-aminte cum și-au încheiat viața și urmașile credința*” (Evrei 13, 7). Sfântul Liviu-Galaction a murit pentru ora de religie și ne rămâne un exemplu convingător.

Mai mult, în decembrie 1989, tinerii care demonstrau pe străzi, ingenuncheau, ziceau „*Tatăl nostru*” și cântau „*Cu noi este Dumnezeu*”. Cădea un sistem fără de Dumnezeu și credeam că el nu se va mai întoarce niciodată. O vreme așa și a fost.

Dar, încet, încet, cel rău și-a scos cornițele și atitudini necreștine se ivesc într-un loc sau altul. Copiii toți fac religie la școală, dar duminica la biserică câți vin? Doar o parte dintre ei. Or, noi dorim să-i facem creștini practicanți.

E nevoie de o viață creștinească activă și de o atitudine corectă față de semenii noștri. Pentru că dacă ne curățim simțirile, Îl vedem pe Hristos în ceilalți. Ni se relatează faptul că într-o mănăstire tare s-au împuținat și au îmbătrânit călugării. Starețul necăjit s-a dus la un mare duhovnic și i-a spus necazul. Iar la sfârșit, l-a întrebat: oare noi suntem cauza? Iar duhovnicul i-a răspuns: voi sunteți cauza. Voi, cu indiferența și lipsa de comuniune cu ceilalți! Pentru că Domnul Hristos S-a întrupat în unul din viețuitori și voi nu-l băgați în seamă. Ați devenit nesimțitori.

Starețul s-a întors acasă și le-a relatat celorlalți călugări convorbirea cu duhovnicul. Atitudinea lor s-a schimbat. Nu știau în care dintre ei s-a întrupat Hristos. Și i-au tratat pe toți cu multă atenție și dragoste. Rezultatul? Lucrurile s-au îmbunătățit. Au început să vină tineri. Starea generală era una frumoasă, ca-n vremurile bune. Simțirile sufletești s-au curățit și erau în stare să-L vadă pe Hristos, Cel înviat din morți.

De fapt, noi știm că Domnul Hristos este prezent în semenii noștri și așteaptă să-L slujim. Simțirile noastre nu-s curate ca să sesizeze acest lucru. Vorbindu-se de judecata viitoare, în Evanghelia după Matei, capitolul 25, Mântuitorul ne spune că atunci când va reveni, vor învia toți morții și El îi va împărți în două: pe unii de-a dreapta, pe alții de-a stânga.

Și „*va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mă nânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine*” (Matei 25, 34-36). Rămânând nedumeriți, Domnul le va zice: „*Adevărat zic vouă: Întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei prea mici, Mie Mi-ați făcut*” (Matei 25, 40).

Slujba de la Paști, adresându-se nouă, care se presupune că „*ne-am curățit simțirile*”, spune în ultima cântare: „*Ziua Învierii! Și să ne luminăm cu prăznuirea, și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Să zicem: fraților și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Înviere. Și așa să strigăm! Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din mor-minte viață dăruindu-le*”.

Vă îmbrățișăm cu bucurie sfântă și vă zicem: **Hristos a înviat!**

Comunicat

Noi hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

06.02.2025

n ziua de joi, 6 februarie 2025, în *Aula Magna „Teoctist Patriarhul”* din Palatul Patriarhiei, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-a desfășurat ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

După încheierea alegerii unui nou Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Chișinăului, Sfântul Sinod a adoptat o serie de hotărâri referitoare la activitatea pastorală și misionară, dintre care enumerăm următoarele:

- A aprobat în unanimitate hotărârea *Sinodului mitropolitan al Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului* de retragere a Preasfințitului Petroniu Florea din slujirea de Episcop al Sălajului, vacantarea scaunului de Episcop al Sălajului și organizarea de alegeri pentru un nou chiriarh al acestei eparhii la următoarea ședință a Sfântului Sinod. Până la alegerea unui nou Episcop al Sălajului, locotenența eparhială va fi asigurată statutar de Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului.

- A aprobat **dojană sinodală scrisă** pentru cei care nu au respectat disciplina canonică și statutară, precum și hotărârile sinodale referitoare la poziția Bisericii Ortodoxe Române față de viața politică și campaniile electorale, reafirmând obligația tuturor ierarhilor, clericilor și monahilor de a respecta aceste prevederi.

- A aprobat ca, în mod excepțional, Preasfințitul Părinte Atanasie Rusnac, Arhiepiscop ales al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Marii Britanii și Irlandei de Nord să exercite responsabilitățile de chiriarh, cu excepția distribuirii sfintelor antimise și a reprezentării în fața autorităților britanice și românești, până la data întronizării sale.

- A reafirmat obligația tuturor ierarhilor de a respecta disciplina eclezială precum și hotărârile sinodale referitoare la hirotonia de clerici și la numirea în posturile clericale și didactice în eparhii.

- A aprobat forma actualizată a *Regulamentului pentru organizarea și funcționarea seminariilor, colegiilor și liceelor teologice ortodoxe din Patriarhia Română*.

- A aprobat proiectele de texte pentru slujba *Acatistului Sfântului Preot Mărturisitor Ilie Lăcătușu* (22 iulie), *Acatistului Sfântului Preot Mucenic Constantin Sârbu* (23 octombrie) și *Acatistului Sfântului Cuvios Mărturisitor Arsenie de la Prislop* (28 noiembrie).

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, ales Episcop al Sălajului

Darius Echim

fântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române s-a întrunit joi, 27 martie 2025, în ședință de lucru, la Palatul Patriarhiei, sub președinția Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. În cadrul sesiunii de lucru, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a fost ales în demnitatea de Episcop al Episcopiei Sălajului.

Lucrările Sfântului Sinod au fost precedate, conform tradiției liturgice, de slujba de Te Deum, oficiată în Sala „Europa Christiana” a Palatului Patriarhiei de către Preasfințitul Părinte Nectarie de Bogdania, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Chișinăului, pentru deschiderea lucrărilor sinodale și comemorarea a 107 ani de la Unirea Basarabiei cu România (27 martie 1918). La final, a fost cinstită memoria făuritorilor basarabeni ai Marii Uniri.

În continuare, în *Aula Magna „Teoctist Patriarhul”* a Palatului Patriarhiei a avut loc ședința de lucru. Constatând prezența statutară a membrilor Sfântului Sinod, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a declarat deschisă ședința, menționând, totodată, programul și punctele aflate pe ordinea de zi.

Printre punctele aflate pe ordinea de zi s-a numărat și scrutinul pentru alegerea noului Episcop al Sălajului, în urma retragerii din această slujire a Preasfințitului Părinte Petroniu Florea.

Sinodul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, întrunit în ședință de lucru la Reședința Mitropolitană din Cluj-Napoca, joi, 20 martie 2025, și în urma consultării cu membrii Adunării Eparhiale din cadrul Episcopiei Sălajului, a propus doi candidați pentru scaunul episcopal vacant: Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și conferențiar universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, și Părintele Arhimandrit Samuel Cristea, profesor și duhovnic la Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca.

În urma procesului de votare, prezidat de Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul a fost ales Episcop al Sălajului, cu 38 de voturi „pentru” din totalul celor exprimate, conform diaconului Vasile Robert Nechifor, redactor la Ziarul Lumina.

În continuare, Episcopul ales al Sălajului a adresat un cuvânt de mulțumire Patriarhului României, Mitropolitului Andrei al Clujului și celorlalți membri ai

Comunicat

Sfântul Sinod: Episcop nou la Sălaj și demersuri pentru canonizarea unor femei cu viață sfântă

27.03.2025

n ziua de joi, 27 martie 2025, în *Aula Magna „Teoctist Patriarhul”* din *Palatul Patriarhiei*, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-a desfășurat ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Ședința Sfântului Sinod a fost precedată de săvârșirea slujbei de *Te Deum* de către Preasfințitul Nectarie de Bogdania, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Chișinăului, pentru deschiderea lucrărilor sinodale și comemorarea a 107 ani de la Unirea Basarabiei cu România (27 martie 1918). La final a fost cinstită memoria făuritorilor basarabeni ai Marii Uniri.

În cadrul ședinței de lucru a Sfântului Sinod s-au adoptat următoarele hotărâri:

1. S-a anunțat Sfințirea Marelui Mir care va avea loc în Joia Mare (17 aprilie), când vor fi prezenți la București membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

2. A ales un nou **Episcop al Episcopiei Sălajului**, slujire pentru care au fost propuși de către Sinodul mitropolitan al Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului: Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și conferențiar universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și Preacuviosul Părinte Arhimandrit Samuel Cristea, profesor și duhovnic la Colegiul Ortodox *Mitropolitul Nicolae Colan* din Cluj-Napoca. Sfântul Sinod l-a ales prin vot secret pe **Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul**, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, în demnitatea de Episcop al Episcopiei Sălajului.

3. A luat act cu speranță și binecuvântare de dorința unor comunități ortodoxe române din Ucraina de revenire la Biserica Ortodoxă Română.

4. A aprobat *Statutul* și stema eparhială a Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Marii Britanii și Irlandei de Nord.

5. A aprobat începerea demersurilor de canonizare a unor sfinte femei românce, pentru anul 2026, declarat de Sfântul Sinod *Anul Omagial al pastorației familiei creștine și Anul Comemorativ al sfintelor femei din calendar (mironosițe, mucenițe, cuvioase, soții și mame)*.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Sfântului Sinod pentru încrederea acordată prin vot, rugându-i pe ierarhii sinodali să se roage pentru el la începutul acestei noi slujiri: „Mă aflu pentru a doua oară în această ipostază, de a sta înaintea lui Dumnezeu și de a-I spune: «Iată-mă, Doamne, fă cu mine semn spre bine». S-a întâmpilat pentru prima dată acum cinci ani, când Dumnezeu a rânduit să fiu ales, prin Sfântul Sinod al Bisericii noastre, în slujirea de Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru cei cinci ani de slujire într-o frumoasă eparhie, cu oameni deosebiți, cu clerici cuminți și așezați, cu mănăstiri frumoase și cu foarte multe momente de binecuvântare, care stau la temelia experienței mele din acest răstimp de slujire arhierască. Îi mulțumesc lui Dumnezeu și pentru acest al doilea moment foarte important din slujirea mea pastorală, când a hotărât să merg pe alt drum, în Episcopia Sălajului, un loc cu oameni deosebiți, care își iubesc păstorii. (...) **Am nădejdea că Dumnezeu mă trimite acolo**. Și dacă lucrurile se întâmplă așa, am în continuare încredințarea că preoții și poporul lui Dumnezeu din această eparhie mă vor primi cu brațele deschise și cu toată disponibilitatea de a lucra frumos în slujirea Bisericii. În acest moment, vă mulțumesc, Preafericirea Voastră, pentru încrederea pe care mi-ați acordat-o acum cinci ani și astăzi, dar mai ales pentru dragostea părintească arătată - de-a lungul slujirii mele arhieresti -, solemnă, consistentă și constantă, de care m-am bucurat. Îi sunt recunoscător mult Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei pentru toată bunăvoința pe care mi-a arătat-o, pentru toată dragostea de mulți ani, dar mai ales în ultimii treisprezece ani, cât am slujit în Eparhia Clujului. Mulțumesc Înaltpreasfinților și Preasfințiilor Voastre pentru încrederea acordată, pentru bunăvoința și pentru inima deschisă pe care le-am simțit în acest moment și vă cer tuturor, deopotrivă, să mă pomeniți, pentru că e un nou drum și am nădejde că Dumnezeu, pentru rugăciunile Înaltpreasfinților și Preasfințiilor Voastre, mă va îndruma să fac lucrurile așa cum se poate mai bine”, a spus ierarhul.

De asemenea, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul și-a îndreptat gândul către Sfântul Preot Mucenic Liviu-Galaction de la Cluj, pe care a spus că îl simte aproape, mai ales că și-a desfășurat activitatea în ultimii cinci ani într-o încăpere în care mucenicul a locuit cu familia sa.

La final, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a propus ca înscăunarea Episcopului ales al Sălajului să se facă în Duminica a V-a din Postul Mare, 6 aprilie, la Catedrala „Înălțarea Domnului” din Zalău.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a apreciat faptul că, la cele două mari praznice împărătești care vor urma, Intrarea Domnului în Ierusalim și Învierea Domnului, clerul și credincioșii din Eparhia Sălajului își vor avea păstorul în mijlocul lor.

⁷ Penticostar, p. 24.

GRAMATA MITROPOLITANĂ DE ÎNTRONIZARE A PREASFINȚITULUI PĂRINTE BENEDICT CA EPISCOP AL SĂLAJULUI

+ ANDREI

*Prin harul lui Dumnezeu,
Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului,
Preaiubitului cler, cinului monahal și tuturor
dreptcredincioșilor creștini din de Dumnezeu păzita
Episcopie a Sălajului, precum și tuturor ascultători-
lor și cititorilor acestei*

GRAMATE MITROPOLITANE,

Se cuvine să facem cunoscut tuturor că Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a așezat în Sfânta Sa Biserică slujiri și vrednicii deosebite prin trimiterea Preasfântului și de viață făcătorului Duh peste Sfinții Săi Ucenici și Apostoli, învățându-i pe aceștia întru propovăduirea cuvântului Evangheliei Sale, săvârșirea Sfințelor Taine și călăuzirea credincioșilor pe calea mântuirii (cf. *Matei* 28, 19), iar Sfinții Apostoli, prin harul Sfântului Duh, au așezat în cetăți episcopi, preoți și diaconi, spre a păstori Biserica lui Hristos (cf. *Fapte* 20, 28).

Pe aceea, ca slujitor al Bisericii lui Hristos în vrednicia de Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului, văzând că a rămas vacant scaunul de Episcop al Sălajului, prin retragerea Preasfințitului Petroniu Florea din slujirea de Episcop (hotărârea Sfântului Sinod 1375 / 9 februarie 2025) și călăuzit fiind de îndatorirea de a nu lăsa această Episcopie lipsită de cârmuitorul ei canonic, pe temeiul prevederilor „Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române”, înștiințându-l pe Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, am convocat la sediul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului din Cluj-Napoca, în ziua de joi, 20 martie 2025, orele 10.00, Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, în cadrul căruia, prin vot secret consultativ, au fost desemnați doi candidați, din lista ierarhilor și a arhimandriților eligibili, iar la ora 12.00, în aceeași zi, ședința specială de consultare a Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului cu membrii Adunării eparhiale a Episcopiei Sălajului, la care s-au adăugat și participanții de drept, în cadrul căreia, în vederea alegerii de către Sfântul Sinod a noului Episcop al Sălajului, prin votul participanților, a fost menținută lista stabilită de Sinodul Mitropolitan.

Implinind această procedură statutară bisericească, pe temeiul prevederilor articolului 130, aliniatul (10) *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, am întocmit lista celor doi candidați și am înaintat-o cu proces verbal Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, luând aminte la îndatoririle ce-i revin ca Patriarh, a convocat Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ziua de joi, 27 martie 2025, la Reședința Patriarhală din București, care a procedat statutar la alegerea noului Episcop al Sălajului.

În urma votului exprimat, Sfântul Sinod a ales în scaunul vacant al Episcopiei Sălajului pe Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, care s-a arătat vrednic de această chemare prin statornicia sa întru dreapta credință, prin pregătirea sa dobândită la Seminarul Teologic din Alba-Iulia, la Facultatea de Teologie din Alba-Iulia, în proximitatea geografică și spirituală a Catedralei Arhiepiscopale. A urmat apoi un program de master în domeniul teologiei sistematice (2008-2010), la aceeași facultate, finalizat cu o disertație dedicată spiritualității Sfântului Isaac Sirul, sub îndrumarea noastră. În acest răstimp, a desfășurat activitate misionară în cadrul Departamentului de Tineret al Arhiepiscopiei, respectiv a ocupat postul de redactor la Editura Reîntregirea a Arhiepiscopiei.

Pentru o mai bună plasare în realitatea religioasă a lumii actuale, dar și pentru o experiență de studiu în afara granițelor, între anii 2009-2011 a urmat un al doilea program de master, de data aceasta în domeniul teologiei ecumenice, la Institutul Ecumenic de la Bossey (Universitatea Geneva), perioadă de studiu finalizată cu o disertație dedicată spiritualității ortodoxe și rolului său ecumenic, sub coordonarea Părintelui Profesor Ioan Sauca, Directorul Institutului. Experiența de studiu a fost acompaniată și de o activitate misionară în parohiile românești de la Geneva și Lausanne.

Studiile doctorale s-au desfășurat în aceeași zonă teologică, de acum mult mai specifică, și anume mistica Sfântului Isaac Sirul. Doc-

toratul în Teologie, sub coordonarea noastră, l-a susținut în cadrul Universității Babeș-Bolyai în anul 2013, avându-i în comisie pe Pr. Prof. univ. dr. Vasile Răduță (Facultatea de Teologie „Justinian Patriarhul” din București), pe Pr. Prof. univ. dr. Gheorghe Popa (Facultatea de Teologie din Iași) și pe Pr. Prof. univ. dr. Ștefan Iloaie (Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca). Calificativul obținut a fost „summa cum laude”. În ultimul an de doctorat la Cluj, a început un al doilea doctorat în studii istorice și istorico-religioase, în orașul universitar de tradiție Padova, sub coordonarea cunoscutului siriacist Paolo Bettolo, continuându-și pregătirea în zona spiritualității siriace, dar de data aceasta din perspectivă istorică. La începutul anului 2016 și-a susținut teza de doctorat la Școala doctorală de istorie din cadrul Universității din Padova, avându-i în comisie pe profesorii Alberto Camplani (Universită Roma La Sapienza), Carla Noce (Universită Roma Tre) și Luigi Canetti (Universită di Bologna).

Începând cu anul 2012 și-a început și activitatea administrativă, fiind numit secretar eparhial, activitate pe care a desfășurat-o până în luna februarie a anului 2020. De asemenea, din anul 2014 a devenit și cadru didactic la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Catedra de Spiritualitate.

Slujirea pastorală a început-o în luna ianuarie a anului 2015 – pe 17 ianuarie a fost tuns în monahism la Mănăstirea Nicula, naș de călugărie fiindu-i Părintele Teofil Roman (actualmente arhiepiscop-vicar al Episcopiei Spaniei și Portugaliei), primind numele Benedict. Pe 24 ianuarie a fost hirotonit ierodiacon, iar pe 30 ianuarie ieromonah pe seama Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca.

Activitatea administrativă a căpătat prioritate, slujind în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, ca secretar eparhial și șef de cabinet al nostru, dobândind o frumoasă experiență pastoral-relațională cu preoții, monahii, studenții și credincioșii locului. Pentru slujirea pastorală, în ziua de 1 ianuarie 2016, va fi ridicat la rangul de protosinghel, iar pe 25 decembrie 2017, ca urmare a hotărârii nr. 7974 a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, va fi hirotesit arhimandrit. În anul centenar 2018, a primit din partea noastră Ordinul „Mihai Vodă” – crucea pectorală. În anul 2020 este ales și hirotonit Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, misiune pe care și-o desfășoară până la alegerea ca Episcop al Sălajului.

Prept urmare, potrivit rânduielilor canonice și prevederilor statute ale Bisericii Ortodoxe Române, astăzi, duminică, 6 aprilie 2025, duminica a V-a din Post, a Sfintei Cuvioase Maria Egipteanca, în Catedrala „Sfânta Vineri” din Zalău, cu hramul „Înălțarea Domnului”, Noi, Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, oferim Preasfințitului Părinte Benedict mantia, crucea și engolpionul, îi înmănăm cărja arhipăstorească și îl întronizăm ca Episcop al Sălajului.

Pe temeiul celor arătate mai sus, al Sfințelor Canoane și al prevederilor art. 114 lit. d și art. 133 alin (2) din „Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române”, facem cunoscută tuturor această Gramată Mitropolitană și dăm alesului Episcop, Preasfințitului Părinte Benedict, imputernicirea canonică de păstorie ca Episcop al de Dumnezeu păzitei Episcopii a Sălajului, cu toate orașele și satele care țin astăzi și vor ține și în viitor de această Sfântă Episcopie, drept mărturie că Preasfinția Sa, dobândind demnitatea de Episcop al Sălajului, are dreptul și puterea de a așeza, după rânduielile Sfintei noastre Biserici și după legile țării, cântăreți, citeți, ipodiaconi, diaconi, preoți și protopopi la toate bisericile din Episcopia Preasfinției Sale, precum și stareți și starețe, egumeni și egumene, la mănăstiri și schituri și de a rândui toate câte i se cuvin ca ierarh eparhiot spre folosul duhovnicesc al eparhiei pe care o păstorește pe calea mântuirii, precum și de a exercita drepturile și a îndeplini toate îndatoririle prevăzute de sfințele canoane, de tradiția bisericească și de legiurile Bisericii noastre ca Episcop al Sălajului.

In partea Preasfinției Sale așteptăm, așa cum îndeamnă *Canonul 34 Apostolic*, cinstire și ascultare față de Mitropolitul Său, față de Patriarhul României și față de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române; să continue și să sporească lucrarea înaintașului lui în acest scaun episcopal; să lucreze în comuniune cu ceilalți ierarhi din Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului; să arate iubire de neam, grijă părintească pentru parohii și mănăstiri; pentru valorile credinței ortodoxe, pentru cultura creștină, pentru învățământul teologic și religios, precum și dragoste părintească față de clerul și drept credincioșii creștini, tineri și vârstnici, făcându-se tuturor călăuză întru păstrarea neștirbită a dreptei credințe și a rânduielilor Bisericii noastre străbune; să se consulte și să coopereze cu autoritățile de Stat spre binele Bisericii și al poporului român; să cultive relații de respect reciproc cu alte culte oficial recunoscute, pentru păstrarea păcii sociale.

Așadar, tuturor celor din cinul preoțesc și cinul călugăresc, precum și tuturor dreptcredincioșilor din cuprinsul Episcopiei Sălajului le recomandăm părintește și frățește cu multă prețuire pe Preasfințitul Părinte Episcop Benedict, drept chiriarh al lor, chemându-i să îl întâmpine cu dragoste fiască, să-l asculte și să-l cinstească, arătându-i

în toate împrejurările sprijin și împreună lucrare în tot ceea ce săvârșește spre folosul Bisericii și al poporului român.

Prețuind cu multă bucurie însuflețirea și dorința clerului și credincioșilor ortodocși români din Mitropolia noastră de a păstra unitatea bisericească și națională, îi povățuim pe toți cu părintească dragoste ca, sub îndrumarea noului lor păstor, să păstreze și să întărească unitatea Ortodoxiei românești, viețuind în pace și bună înțelegere, ca fii duhovnicești care cred cu strășnicie în Hristos și „întru una sfântă sobornicească și apostolească Biserică”.

Încredințăm pe noul Episcop al Sălajului, Preasfințitul Părinte Benedict, milostivirii Bunului Dumnezeu, rugăciunilor Sfântului Preot Mucenic Liviu-Galaction de la Cluj, precum și tuturor Sfinților Români cunoscuți și necunoscuți care, prin nevoințele lor, au sfințit acest pământ binecuvântat al Transilvaniei.

Pe asemenea, îl încredințăm pe Preasfinția Sa rugăciunilor ierarhilor din Sinodul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, rugăciunilor cucernicilor preoți din Episcopia Sălajului, rugăciunilor neîncetate ale călugărilor și călugărițelor din mănăstiri, precum și rugăciunilor binecredincioșilor creștini, față de care Preasfințitul Benedict este chemat să arate dragoste părintească și purtare de grijă duhovnicească.

Si astfel, într-un cuget și o simțire, împreună să preamărim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea deoiființă și nedespărțită. Amin!*

+ ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

* GRAMATĂ MITROPOLITANĂ, Nr. 5-c/2025, emisă la 31 martie 2025, în temeiul hotărârii nr. 2515/2025 a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, și făcută public la data de 6 aprilie 2025, în Duminica a V-a din Post, a Sfintei Cuvioase Maria Egipteanca, în Catedrala Sfânta Vineri din Zalău, cu hramul „Înălțarea Domnului”.

Scurtă biografie a PS Părinte Episcop Benedict

S-a născut în data de 13 februarie 1984, în localitatea Sartăș, oraș Baia de Arieș, județul Alba, într-o familie sacerdotală, din părinții Ioan (preot) și Elena-Mărioara Vesa (dascăl de școală primară), primind la botez numele Valentin-Cosmin.

Din anul 2014 este cadru universitar la catedra de Spiritualitate Ortodoxă a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (2014-2016 – asistent universitar, 2016-2021 – lector universitar, iar din iulie 2021 până în prezent este conferențiar universitar, precum și conducător de doctorat).

În data de 17 ianuarie 2015 a fost tuns în monahism la Mănăstirea Nicula, primind numele Benedict, avându-l drept ocrotitor spiritual pe Sfântul Cuvios Benedict de Nursia, supranumit patriarhul monahilor din Apus, ocrotitorul tinerilor studioși, sărbătorit la data de 14 martie.

A fost ales Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului chiar în ziua în care a împlinit 36 de ani, pe 13 februarie 2020. Hirotonia a avut loc zece zile mai târziu, pe 23 februarie, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

† BENEDICT Bistrițeanul

Episcopul ales al Sălajului

Începutul altei vieți, veșnice

Ne este greu să vorbim cu toată puterea despre înviere, pentru că o simțim drept o realitate, deși prezentă în preocupările noastre, totuși foarte îndepărtată. Acest lucru se întâmplă pentru că suntem strâns legați de această viață, dar și pentru că ne raportăm cu dificultate la promisiunea unei vieți veșnice, pe care Domnul ne-o face. Totuși, efemeritatea și evidența morții din jurul nostru ne obligă să luăm în calcul o altă existență dincolo de acest moment, însă putem spune foarte puține lucruri despre aceasta; în plus, ne și temem să o abordăm, preferând amânarea.

Este drept și că ne ținem de viață pentru că ne este la îndemână, chiar și nedeplin, uneori o savurăm, alteori ne consumăm; ne oferă bucurii sau ne umple de tristețe; avem parte de reușite sau trăim eșecuri dintre cele mai mari. Chiar și când ne este împovărată cu dificultăți, boli sau suferințe, tot nu suntem dispuși să o lăsăm să plece. Se întâmplă așa și pentru că omul este făcut pentru viață și se bucură de acest simțământ cu toată puterea lui.

Cu toate acestea, Domnul, la Paști, ne propune o altă viață, veșnică de data aceasta. Și aici este noutatea evenimentului, odată pentru totdeauna. Am primit viața din mâna lui Dumnezeu și Îi mulțumim pentru ea neîncetat, însă istoria noastră a adus nevoia unei înnoiri a acesteia, dincolo de întunericul morții și de neliniștea și frica care o însoțesc. Învierea înseamnă ancorarea în ceea ce este dincolo de acest moment mai înainte ca el să se întâmple. În cano

onul Paștilor, cântăm cu entuziasm: „Prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începătura altei vieți veșnice. Și săltând, lăudăm pe Pricinitorul, pe Cel Unul binecuvântat, Dumnezeul părinților noștri și preaslăvit”.

Este vorba de o altă viață, cu caracter veșnic, care se inaugurează în această noapte de taină. Cum trăim acest lucru? La Paști simțim fiorii unui început. Acum viitorul se amestecă cu prezentul, promisiunea nu rămâne doar o realitate de

după moarte, ci se lasă gustată încă în această viață, aici și acum. Posibilitatea simțirii vieții veșnice devine o garanție pentru ce va fi mai târziu. În felul acesta viața la timpul prezent capătă gust și mireasmă, se bucură de sens pentru aici și acum, dar ne pregătește și pentru ceea ce va veni. Ne bucurăm de viața cotidiană și ne temem mai puțin și de ceea ce vine. Învierea, în sensul acesta, se vede ca o nădejde lăuntrică, tainică, pe care Domnul o așază în inima noastră.

Ca exercițiu la zi, învierea se trăiește ca o taină a începutului. Cum se simte această realitate? Ca zorii unei dimineți, după o noapte adâncă, în care te-ai odihnit greu, cu toate grijile tale, cu problemele tale, cu neînțelegerile tale, cu lipsa de orizont, sperând la o minune. Perspectiva care ți se deschide este una nouă, dar și provocatoare. Este un început, îl vezi derulându-se în fața ochilor tăi, dar este cu totul inedit și provocator. Aruncă limpezime multă peste ceea ce a fost mai înainte, îți vezi greșelile tale, necredința ta, cârtelile tale, dar și lipsa ta de răbdare. Și după acest moment ești chemat să lucrezi. Te simți binecuvântat, dar și plin de frică, pentru că de acum nu mai poți trăi la fel cum ai

trăit înainte. Este o nouă șansă, „începutul unei alte vieți” cu perspective veșnice.

Învierea se trăiește mai întâi la nivelul minții, ca înnoire a minții, ca schimbare a perspectivei asupra vieții. În exprimarea imnografică din noaptea de Paști suntem chemați: să ne luminăm, să ne curățim, să ne ridicăm privirea în jurul nostru. Semnul acestei prime învieri se vede în viața obișnuită în bucuria unei nădejdi permanente ce vine dintr-o neîncetată aducere-aminte a lui Hristos. În termeni actuali, numim această stare „psihologie pozitivă” - ne ținem mintea în cer, care ni se oferă în noaptea Învierii. Mintea se sfințește, se arată rai, devine biserică a lui Dumnezeu. Într-o astfel de situație, Sfântul Isaac Sirul arată că „ispitele se îndepărtează, patimile se domolesc, satana e alungat, întristările nu-și mai găsesc locul în noi, mahnirile se diminuează, toate cele potrivnice cedează locul aducerii-aminte de Dumnezeu de care ne bucurăm”¹.

Apoi învierea se vede la nivel de comunicare. Cuvântul nostru este purtător de veste bună, de bucurie, de entuziasm, de căldură, pentru că se hrănește cu ceea ce am primit în noaptea de Paști - „Bucurați-vă!... Nu vă temeți!”. Verbele folosite în Canonul Paștilor sunt confirmarea acestei stări: a ne lumina, a cânta, a prăznui, a ne veseli, a lăuda. Toate exprimă bucuria unui nou început, luminat, generos, mântuitor, avându-și obârșia acolo unde te-ai aștepta cel mai puțin, în întunericul mormântului. Experiența aceasta se traduce într-o veste bună ce se răspândește pretutindeni. Salutul „Hristos a înviat!” răsună peste tot și rămâne ca un ecou prelungit în orice relief întunecat al lumii și în orice geografie ascunsă a inimilor noastre. Omul învierii transmite bucuria pe care el însuși o primește celorlalți și se transformă în martor al Învierii pe modelul „mergeți și spuneți...” (Marcu 16, 7) în Galileea voastră, la marginile orașelor și a satelor, la capătul durerii celor singuri,

în ascunsul sufletelor celor fără perspectivă, în fața celor lipsiți de resurse. În felul acesta cuvântul nostru devine vindecător.

Iar cel de-al treilea nivel al trăirii învierii se vede în comportamentul care însoțește cuvântul nostru. Tot din Canonul Învierii înțelegem că „Paștile sunt curățitoare”, adică ne spală de păcate, că noi cei căzuți „primim ridicare” și ne îmbrăcăm în „podoaba nestrăcaciunii”. În felul acesta devenim „făclii luminate de Dumnezeu”, iar în exprimarea Sfântului Apostol

Pavel „roada luminii e în orice bunătate, dreptate și adevăr...”. De aici și îndemnul său: „Nu fiți părtași la faptele cele fără roadă ale întunericului, ci mai degrabă, osândiți-le pe față” (Efeseni 5, 9, 11). Omul învierii lasă deoparte trecutul cel rău, se pocăiește pentru greșeala cea veche și se deschide unei schimbări radicale. Învierea, așadar, nu este un eveniment de comemorat, ci o șansă la un nou început, ca schimbare a minții, a felului în care vorbim și, deopotrivă, a felului în care trăim.

Un început este și greu, dar este și generos. Este greu, mai întâi, pentru că presupune a renunța la cele cu care ne-am obișnuit, de multe ori cauzatoare de mult rău celor din jurul nostru, dar și nouă înșine. În același timp, aduce cu sine provocări majore, dar și posibilități noi. Tocmai de aceea începutul este și generos. Aici regăsim măsura lui Dumnezeu. Să nu ne temem.

Vă adresăm tuturor, de la mic până la mare, salutul pascal: „Hristos a înviat, bucuria mea! Hristos a înviat, bucuria noastră!”

¹ Sfântul Isaac Sirul, Cuvinte către singuratici, partea a III-a, Sibiu, Deisis, 2007, III, 8, 4.

Învierea sau ora 25

„Și am văzut cer nou și pământ nou”
(Apocalipsa 21, 1)

Diacon Eugen-Adrian Truța

ino, Doamne, cum ai venit atunci când nimeni nu Te-a mai chemat și Tu ai deschis a timpului năvoade. Ne-ai făcut pe toți petrini, ne-ai dat cerești zăloage să deschidem și să închidem nemurirea într-o frământare de conștiință, măcar de-ar veni clipa izbăvirii, mai repede, mai des, mai lipsită de interes.

Un „ce” imun la veșnicie, asta îți tot aruncăm în față, în nădejdea unui „Cine” fără de păcat, dincolo de timp, cu rădăcini în norii dumnezeiești ai luminii neapropiate.

Câtă vreme strigăm în psalmice necuvinte, nădăduim să apunem nemâncați, căci oamenii sunt însetați de-a Ta apă vie. Tot lucrul cel rău se ascunde în părtinire, atâta nelipsire nu poate locui într-un suflet vătămat de sine. O, Doamne, de ce nu mai vine sacra nemurire și imposibila singură fire?

Nu mai încap în mine însumi de forfota doririlor împrăștiate, nu mă mai pot descrie în aceeași superbie. Sunt vinovat de neînțeleptie și falsă știre, de ce nu-mi mai plac rânduielile și în inger mă prefac, eu care sunt prea mult un ...ac.

De ce îmi zbier uimirea ca și cum ar fi o naștere nevinovată când știu că stau sub semnul stelelor prea-numărate? Cum stau sfinții pe perete, așa stau eu pe podele, nimic nu seamănă cu sânta lor nemișcare și a mea nerăbdare.

Un strop, un vânt, un gând, nimic nu-mi vine, totul curge, mă agăț de sfinte rânduri, a lor rostire îmi poate fi izbăvire, dar nu ține.

Un entuziasm măiastru și un cinism abil, smerită definiție a unui destin, dar nu mă las, dar nu Te las, Te gonesc nocturn ca pe un vis prelung, ce tot sfârșește, ce tot începe, ce tot apune, de ce nu apun și eu ca-ntr-un amurg de zeu urban păgân.

Nu pot zorii dimineții să știe corvoadele tristeții, un răsărit ce nu se mai termină peste o palmă de sfânt pământ. Ne-au afierosit cu toții unei slujbe prelungi, de ceară luminând, de glasuri exclamând, bezna morții înfrângând, viață dând.

Ce chin, ce dogoare, ce jubilarie pe genunchii drepti mirosind a nou, a sfânt, a soare.

A-nviat!, a-nviat!, a-nviat!, s-aude acolo, aici, în soare, în mers, în floare.

De-atâta timp și doar acum?!

Vino, Doamne, cum ai mai venit pe răcoare și nimeni n-a îndrăznit și nimeni n-a grăit. Au zis că doare.

Mahramă albă, mormânt pustiu, năduf auriu, nu mai e orizont, ci doar imperceptibil, indicibil, invincibil inima șoptește insesizabil fluviu de lumină:

Hristos a înviat!

Comunicat

Ziua de pomenire a Sfinților 40 de Mucenici din Sevastia și de Comemorare a Deținuților Politici Anticomuniști (1944-1989)

05.03.2025

ata de 9 martie reprezintă atât ziua de pomenire a Sfinților 40 de Mucenici din Sevastia, cât și Ziua Comemorării Deținuților Politici Anticomuniști din perioada 1944-1989.

În această zi ne amintim, în mod special, de luptătorii români împotriva regimului totalitar comunist, care au fost închiși în lagăre și închisori și care au mărturisit credința ortodoxă împotriva ateismului comunist.

Amintim că anul acesta, dedicat Centenarului Patriarhiei Române, cuprinde și momentul istoric al canonizării celor 16 preoți și mărturisitori ortodocși români din secolul al XX-lea – exemple de jertfelnicie și misiune creștină desfășurată în perioada dificilă a regimului totalitar comunist.

În semn de recunoștință și prețuire, ne rugăm în această zi pentru odihna sufletelor celor care s-au jertfit pentru cultivarea și apărarea prin vie mărturisire a credinței ortodoxe pe care regimul ateu a încercat, în mod constant, să o submineze.

Pe acești luptători români pentru libertate, modele autentice de curaj, demnitate, statornicie în credință și patriotism, Biserica îi pomenește la fiecare Sfântă Liturghie, alături de eroii din toate timpurile și din toate locurile, deoarece ei s-au sacrificat pentru libertatea, unitatea și demnitatea poporului român.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Pilat – personaj pozitiv sau negativ în Procesul lui Iisus?

O perspectivă a Evanghelistului Ioan

– Partea I –

Pr. Prof. Stelian Tofană

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Facultatea de Teologie Ortodoxă

Pupă ce Caiafa, arhiereul în funcție la acea vreme (anul 33 d. Hr.), obține răspunsul din gura Mântuitorului Hristos, pe baza căruia putea pronunța sentința de condamnare a Sa la moarte, și anume, că „S-a făcut pe Sine Fiul lui Dumnezeu” (cf. Mt. 26, 63-66), îl trimite la Pilat,¹ reprezentantul stăpânirii romane, pentru aprobarea acesteia. Ioan Evanghelistul consemnează: „Așadar, L-au adus pe Iisus de la Caiafa la pretoriu²...” (In. 18, 28a). De aici, începe desfășurarea fazei politice, sau romane, așa cum se exprimă specialiștii, a procesului lui Iisus Hristos.

Doresc să spun, din capul locului, faptul că Pilat a fost unul dintre aceia care a încercat tot timpul să-L elibereze pe Mântuitorul Hristos. El și-a mărturisit pe față convingerea despre nevinovăția lui Iisus. Nu spun că Pilat este nevinovat de sentința finală pe care a pronunțat-o în procesul Mântuitorului, dar pot să afirm că Pilat a avut mai mult un rol pozitiv, decât unul negativ, în procesul lui Iisus. Anticipoz că **Pilat n-a fost convins** de corectitudinea sentinței pe care a dat-o condamnându-L la moarte pe Iisus, **ci mai degrabă a fost învins**. În final, vom vedea, totuși, unde a fost vina sa.

1. Prima întrevvedere a lui Iisus cu Pilat. Problema regalității (In. 18, 28-38)

În această fază politică a procesului, acuzele religioase aduse lui Iisus, în Sinedriu, și anume că dăruia templul din Ierusalim și că S-a făcut pe Sine Fiul lui Dumnezeu, nu aveau nici o șansă de izbândă în fața lui Pilat, un păgân. Pe el îl interesa prea puțin dacă cineva afirma despre sine că e fiul lui Dumnezeu, adică fiul vreunui zeu, cu toate că, spre final, problema originii lui Iisus a constituit subiect aparte de dialog cu Mântuitorul.

Iar faptul că cineva pretindea că poate dăruia templul din Ierusalim, nu-l îngrijora pe Pilat. Ba, dimpotrivă, o astfel de izbândă l-ar fi chiar bucurat! Totuși, templul fiind simbolul unității religioase și de neam a evreilor, îi determina pe romani să fie destul de atenți cu tot ce se întâmpla acolo. Așadar, presupusele culpe religioase atribuite lui Iisus, în Sinedriu, îl puteau interesa mai puțin pe Pilat, iar Sinedriștii știau bine acest lucru.

Așa se face că în această „fază romană” a procesului, ei schimbă acuzele religioase în altele politice, tot inventate, și anume, că: (1) răzvrătește neamul; (2) împiedică să se dea dajdia Cezarului; (3) S-a făcut pe Sine rege. Sfântul Luca este explicit în acest sens: „Și sculându-se toată mulțimea acestora, L-au dus în fața lui Pilat. Și au început să-L pârască, zicând: „Pe acesta l-am găsit răzvrătind neamul nostru și împiedicându-l să dea dajdie cezarului și zicând că el este Hristos Împărat” (cf. Lc. 23, 1-2).

Astfel de acuze nu puteau fi ignorate de către Pilat. Că răzvrătește neamul, deci provoacă dezordine și tulburare în ținutul de care el răspundea, era o acuzație gravă, iar că împiedica poporul să dea dajdia romană, era și mai gravă: se tulbură o ordine financiară a imperiului, de care el era răspunzător. Dar, mai gravă era ultima: că S-a făcut pe Sine rege. Ceea ce se poate ușor observa aici este o gradație a semnificației acuzelor aduse în fața lui Pilat. Confruntat cu ele, guvernatorul roman nu putea rămâne indiferent.

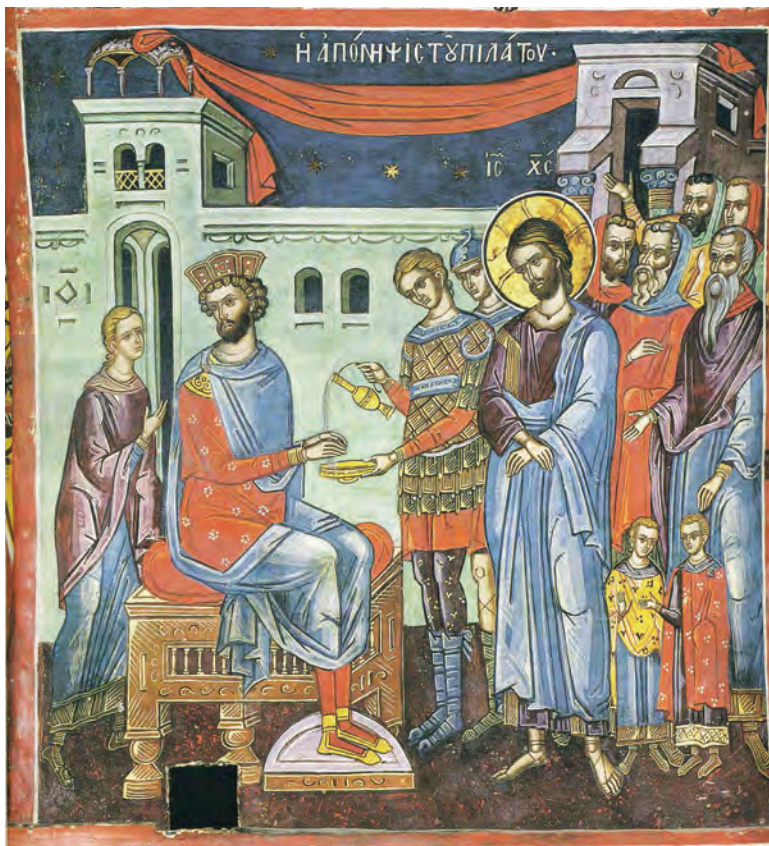
Totuși, în mod surprinzător, Pilat se arată indiferent față primele două. La faptul că Iisus răzvrătește poporul, el nu reacționează, pentru că știa că nu spun adevărul. Ca reprezentant al stăpânirii romane, Pilat era primul informat despre cineva care încerca să creeze agitație în popor, mai ales împotriva romanilor. Or, el n-avea nici o cunoștință despre așa ceva.

În ceea ce privește a doua acuză, că Iisus împiedica să se dea dajdia Cezarului, Pilat, la fel, nu are nici o informație în acest sens. Ca unul care avea mandatul să administreze finanțele provinciei în numele Cezarului, cunoștea orice inițiativă de acest fel. Ea, însă,

lipsea. În schimb, ceea ce Pilat cunoștea foarte bine, era faptul că primii care se sustrăgeau, pe toate căile, de la plata dărilor către romani, erau tocmai sinedriștii. Așadar, Pilat era convins de viclenia lor, de netemeinicia acuzelor aduse lui Iisus.

Însă, acuzația conform căreia Iisus S-a făcut pe Sine rege era una politică, gravă, pentru că ținea uzurparea autorității Cezarului de la Roma. Deci, în fața acestei acuzații, de natură politică, Pilat nu putea rămâne insensibil. La Roma, era Cezar Tiberiu, un împărat extrem de suspicios când era vorba de siguranța și de autoritatea tronului său. Pentru cea mai neînsemnată bănuială în această direcție pedepsea cu moartea. Așadar, Pilat nu putea să îngăduie ca în regatul său să se proclame cineva rege fără consultarea și aprobarea puterii romane. O astfel de faptă, Pilat nu o putea ignora. Așa se face că, se retrage cu Mântuitorul Hristos în sala de judecată și poartă cu El un dialog concentrat pe această acuză. Astfel, Pilat îl întreabă: „Ești tu, regele iudeilor?” (In. 18, 33) — cu alte cuvinte: Tu ești un rege? Cine te-a făcut pe Tine rege? De unde ai această putere?

La această întrebare, Mântuitorul Hristos îi răspunde tot printr-o întrebare, ceea ce l-a surprins pe magistratul roman, și anume: „De la tine însuși spui aceasta, sau alții ți-au spus-o despre Mine?”. Și Pilat răspunde: „Sunt eu iudeu?” (In. 18, 34-35). Adică, pot eu să Te învinuesc, asumându-mi acuzele iudeilor, dacă nu sunt iudeu? Cu alte cuvinte, Pilat îi spune lui Iisus: Eu îți pun această întrebare pentru că de acest lucru ești acuzat de către poporul Tău, de către iudei, nu de către mine: „Neamul Tău și arhierii Te-au predat mie. Ce-ai făcut?” (In. 18, 35). Și atunci, Mântuitorul Hristos revine la prima întrebare a lui Pilat, cea legată de împărăție și de împărat, încercând să-l lămurească pe magistratul roman de ce natură era împărăția Lui, și ce fel de rege era El. Astfel, îi spune lui Pilat: „Împărăția Mea nu este din lumea aceasta” (In. 18, 36).

Practic, Iisus îi dă răspunsul scurt, încercând să-l scoată pe Pilat de sub influența bănuielilor că ar fi vorba despre o mișcare care ar avea menirea să instaureze o împărăție lumească și care să intre, astfel, în conflict cu cea a împăratului roman. Și-i argumentează în acest sens: „Dacă împărăția Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu fiu predat Iudeilor. Dar, acum, împărăția Mea nu este de aici” (In. 18, 36b). Cu alte cuvinte, spune Mântuitorul Hristos: Ce împărat lumesc pot să fiu Eu, așa cum mă învinuesc sinedriștii, din moment ce Eu n-am pe nimeni care să Mă apere? Și atunci, Pilat i-a răspuns, întrebându-L: „Așadar, Tu ești împărat?” Iisus i-a răspuns: „Tu zici că Eu sunt împărat” (In. 18, 37). Deci, dacă tu spui că Eu sunt împărat, și dacă din cele ce am spus Eu, tu înțelegi despre ce împărăție este vorba, atunci sunt Împărat! — aceasta a vrut să spună Mântuitorul.

Dar, mai adăugă încă ceva: „Eu spre aceasta M-am născut, și pentru aceasta am venit în lume: ca să mărturisesc adevărul; oricine este din adevăr ascultă glasul Meu” (In. 18, 37). Mântuitorul Hristos, prin aceste cuvinte, caută să explice natura Împărăției Lui, adică faptul că este o împărăție spirituală, o Împărăție a adevărului — cum nu există alta pe pământ! Auzind Pilat de adevăr, pune marea întrebare, rămasă peste veacuri fără răspuns: „Ce este adevărul?” (In. 18, 38a).

Ne întrebăm: De ce, oare, nu i-a dat Mântuitorul Hristos lui Pilat un răspuns la întrebarea sa sceptică? Răspunsul nu este

deloc complicat: Pentru că adevărul nu trebuie explicat. El se impune ca valoare intrinsecă prin sine însuși. De aceea, adevărul nici nu poate fi argumentat. El are întotdeauna valoare de argument suprem. În cazul de față, Adevărul era întrupat în Persoana lui Iisus și în cuvântul Său. Dacă Pilat n-a înțeles acest lucru și n-a văzut adevărul în Persoana și în cuvântul lui Iisus, orice explicație a Mântuitorului ar fi fost de prisos. Adevărul se afla în fața lui Pilat. Acesta trebuia doar să-L vadă, să-L înțeleagă, să-L simtă. Întrebarea despre adevăr, în prezența Adevărului, înseamna, de fapt, neînțelegerea adevărului. Pilat nu l-a pătruns. Pilat se aștepta, probabil, la o definiție filosofică a adevărului, la un silogism literar. Așa că, nu L-a înțeles pe Mântuitorul ca fiind Adevărul întrupat. Oare n-a putut sau n-a voit? Sunt întrebări la care poate nu vom avea niciodată un răspuns convingător.

2. Încercări de eliberare, compromis, vină?

În încercarea lui Pilat de a se sustrage presiunii conducătorilor iudei, care cer insistent crucificarea lui Iisus, Ioan Evanghelistul amintește și de un obicei de clemență la evrei la care guvernatorul roman face apel. Este vorba despre grațierea unui arestat cu ocazia sărbătorilor mari.

Pilat încearcă să se folosească de acest drept pe care îl avea. Iată ce le spune celor prezenți în curtea sa: „Este la voi obiceiul ca la Paști să vă eliberez pe unul. Voiți deci să vă eliberez pe regele iudeilor?” (In. 18, 39). Mulțimea, la instigarea conducătorilor săi, strigă în tumultul general: „Nu pe acesta, ci pe Baraba” (In. 18, 40a). Așadar, cel grațiat a fost Baraba, și nu Iisus. Cu o ironie puțin amară, Evanghelistul mai remarcă un detaliu, și anume, că: „Baraba era un tâlhar” (In. 18, 40b).

Scena este de un simbolism aparte: omul obligat de a alege între Mesia și un tâlhar, între adevăr și opusul lui, preferă tâlharul. Acum cititorul poate să înțeleagă că răspunsul la întrebarea lui Pilat „Ce este adevărul?”, este dat aici, în momentul în care omul este pus în situația de a face o alegere: Hristos sau Baraba.

Așadar, prima parte a procesului se termină prin eliberarea unui răsculat periculos și condamnarea unui om pașnic. Judecata împotriva lui Iisus este, în realitate, o judecată împotriva acuzatorilor săi, constrânși în fața luminii să-și dezvăluie comportamentul tenebros. Acela, care este Adevărul, nu îngăduie falsitatea și duplicitatea, ci îl obligă pe om să opteze pentru, sau împotriva Lui. Dar, alegerea omului arată că acesta preferă, adesea, neadevărul, în schimbul adevărului, refuzând să identifice împărăția lui Iisus cu adevărul și dreptatea.

Convins fiind de nevinovăția lui Iisus, Pilat încearcă încă un subterfugiu prin care să se eschiveze de la condamnarea lui Iisus și, dacă ar putea, să obțină chiar eliberarea Lui. Aflând de la iudei că Iisus era din Galileea și că în zilele acelea la Ierusalim, cu ocazia Sărbătorilor, se găsea Irod, tetrarhul Galileii, Pilat se gândește să-L trimită la Irod, cel care avea competențe teritoriale asupra Galileii și, astfel, să scape de această judecată nedreaptă. Este pentru a treia oară când Pilat se eschivează de la judecarea și condamnarea Mântuitorului.

E adevărat că Pilat putea pronunța sentința, Iisus fiind arestat pe teritoriul său, dar Mântuitorul fiind din Galileea, putea fi judecat și de Irod. Era un cumul de competență teritorială de care Pilat încearcă să se folosească. Și, astfel, îl trimite pe Iisus la Irod.

Evanghelistul Luca consemnează și un alt posibil motiv pentru care Pilat L-a trimis pe Iisus la Irod, și anume, că el era în dușmănie cu Irod și căuta un prilej potrivit să se împace cu el.

Pilat a mizat pe faptul că, trimițându-L pe Iisus la Irod, acesta s-ar fi putut simți flădat de atenția specială care i s-a acordat, și anume, să se pronunțe într-un caz de judecată, devenit, acum, celebru prin amploarea pe care a luat-o. Așa se face că se folosește de acest prilej, iar rezultatul nu este altul decât cel scontat. Iată ce spune Evanghelistul: „Și în chiar ziua aceea Irod și Pilat s-au făcut prieteni unul cu altul, că mai-nainte erau dușmani unul altuia” (Lc. 23, 12).

Sfântul Luca este singurul Evanghelist care pomenește acest detaliu, dar tot în lumina tentativelor lui Pilat de a declina responsabilitatea verdictului final și de a facilita eventual amnistierea lui Iisus.

Concluzionăm prin a spune, totuși, că stabilirea unui echilibru între imaginea aparent defavorabilă a lui Pilat și cea încărcată de un „pozitivism dramatic” de către Ioan Evanghelistul, rămâne încă o sarcină greu de gestionat de către teologia biblică contemporană. (Va urma)

¹ Pilat (în latină Pontius Pilatus) a fost al cincilea prefect sau guvernator al Iudeei, între anii 26-36 d.Hr., în timp ce la Roma era împărat Tiberiu (14-37 d.Hr.), fiu adoptiv al lui Octavian Augustus (31 î.Hr. - 14 d.Hr.).

² „Pretoriul” era Sala de judecată a procuratorului roman.

Theologia Veteris Testamenti – theologiam confessoris – Liviu Galaction Munteanu

Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă

Eîntâlnirea cu paginile scrierilor părintelui mărturisitor Galaction Liviu Munteanu mi-a adus în suflet o stare nouă, o șoaptă care parcă îmi spune mereu de theologhisire, adică vorbire „dintru”, dar greutatea noii stări decurge din faptul că de acum țelul slujirii mele pedagogice este mult peste „didactica magna”, el se va situa în „splendor sanctitatis”, iar acesta este foarte greu de atins. Există însă în acest fapt un element de sprijin imediat și el arată așa: *Părinte și mărturisitorule Liviu Galaction ai milă de noi și ne luminează cu rugăciunile tale cele stăruitoare către Dumnezeu!* Am vrut totuși să remarc pentru toți ce înseamnă actul oficial de proclamare și care sunt roadele sale imediate, pentru cei ce cred. Și mai adaug faptul că multe le-am primit de la Sfinții Părinți ca dascăli și învățători, dar ceea ce primesc acum țineste direct adâncul inimii și nu-mi solicită în chip deosebit „omul mintal”.

Sfinții – ca modele de asumare, trăire și mărturisire

Adăstarea noastră în filele biografiei părintelui rector, acum, după proclamare, ni se dezvăluie ca o minunată lectură a edificării vieții unui sfânt mărturisitor. Adună din străfunduri ceea ce au sedimentat ca temelii ale caracterului străbunii și de pe care „se cuvine să construim viitorul cu privirea ațintită spre viitor, dar temeiurile, forța și încrederea ne vin din trecut, care, cum spunea Faulkner, nu este niciodată mort și nici măcar nu a trecut. Cu toții purtăm în noi, conștiinți sau nu, trecutul, unii cu indiferență sau anxietate, iar alții cu demnitate și curaj” (Acad. Ioan Aurel Pop). El a luat cu demnitate și curaj „dârzenia sasului” din Cristian și „temeritatea ancestorilor care îi conducea spre idei foarte exacte și pe care le urmăreau până se finalizau, până se concretizau” (Greabu 2021, p. 53), asemeni și el. A auzit cuvântul profesorului Nicolae Bălan (mitropolitul Ardealului), care sublinia ceva din efemeritatea gândirii noastre, zicând: „ferice de cel ce nu se lasă amăgit de entu-

ziasmul momentului, descifrând marile postulate ale viitorului; și vai de acela care, pentru o clipă de bucurie, scontând cu perpetua-re ei în veșnicie își clădește castele himerice” și a ales partea cea bună care nu s-a luat de la el, a luat partea despre care Lia Drăgănescu, fiica sa, spunea: „tatăl meu a fost ofranda oferită de Biserica regimului ateu comunist” (Greabu 2021, p. 53). Adus ca jertfă, însemnând durerea fiicei pentru plecarea grabnică a părintelui cu „personalitate puternică”, a celui care era de o „conștiinciozitate și de o punctualitate desăvârșită” și din viața căruia se desprind „trei trăsături ce definesc pe dascălul, preotul și omul de elită: demnitatea, sobrietatea și onestitatea” (Bunea 1988, pp. 170-1), ori cum mărturisea mitropolitul Bartolomeu, fost student, a fost un chip mărturisitor „cu privirea și cuvântul care exprima bunătate, generozitate, îngăduință și fermitate în același timp. Adică era profesorul ideal, profesorul desăvârșit, care știa să fie față de studentul său, în același timp, părinte și frate. Să fie dascăl și părtăș la știință și la neștiință”. Acestea ar fi câteva repere ale asumării care vor muta atenția de la pădurea creației la grădina Edenului, de la stăpânul veacului la Stăpânul veacurilor, dar vreme a asumării chipului lui Hristos în deplinătatea revelării Sale către noi.

Asumarea se desăvârșește în trăire, or, aici m-aș duce în sfera pastorală aducând înaintea noastră activitatea sa catehetică de la Biserica Sfânta Treime din Bistrița, unde cu fermitate a combătut evoluționismul, spunând că până acum nu s-a dovedit în chip sigur că o ființă de gen superior se trage din una de gen inferior, dar nu numai. Această activitate a arătat faptul că adevărul adună și unește, cucerește și nu se mistuie. Trăirea sa apostolică l-a făcut să adere la proiectele pastorale a trei mari ierarhi: Nicolae Ivan, Nicolae Colan și Teofil Herineanu, în vremea ultimului devenind jertfă, în urma mărturiei pe care o face către soție: „Dragă Sisi, obișnuiește-te cu gândul că noi nu ne mai vedem în această viață”, simțea că moartea se apropie și că de acum numele său va intra în istoria creștinismului alături de ceilalți martiri... persoana sa fiind plină de martiriu, chipul supremei mărturii.

Chipul dascălului mărturisitor

În fața acestui chip de dascăl desăvârșit în Cel al Învățătorului prin excelență fiind, nu ai cum să nu te cutremuri și să nu receptezi cu adevăratul fior martiric al întregii sale

theologhisiri despre ceea iubea în chip deosebit: Vechiul Testament, receptat duhovnicește, adică dincolo de narativul istoric despre care a scris la fel de mult ca și despre Noul Testament. De aceea în cele de urmează vă voi da câteva exemple din preocupările sale față de Vechiul Legământ.

Deși a fost format ca teolog neotestamentar, el a fost nevoit să predea la Academia Teologică de la Cluj și teologia biblică a Vechiului Testament, emanând o seriozitate academică remarcabilă. Munteanu a creat un curs de introducere în Vechiul Testament care, prin rigoarea sa, a depășit multe din lucrările din decada anilor '50. Volumele sale [*Istoria creațiunii în lumina cercetărilor științifice* (Cluj: Tipografia Eparhiei, 1929), 168 p.; *Paradisul biblic – căderea protopărinților în păcat – studiu exegetic* (Cluj: Tipografia Eparhiei, 1939), 148 p.; *Pentateuhul în fața criticii moderne* (Cluj: Tipografia Eparhiei, 1937), 57 p.; *Vechiul Testament și Creștinismul* (Cluj: Tipografia Eparhiei, 1937), 62 p.] demonstrează o abordare apologetică a inspirației divine a Scripturii, părintele profesor fiind un exeget bine integrat în bibliografia teologică europeană. Un aspect central al gândirii sale este unitatea Sfintei Scripturi și restaurarea omului prin Hristos.

Părintele Liviu Galaction Munteanu a fost un apărător fervent al Vechiului Testament, combătând liberalismul modern și evoluționismul filozofic. A integrat perspective științifice din diverse domenii, argumentând împotriva tezelor care subestimează valoarea revelației divine. De asemenea, a promovat un dialog teologic pragmatic cu societatea contemporană, a abordat teme de actualitate socială și a subliniat importanța credinței în formarea conștiinței umane. Opera sa reflectează o sinteză între tradiția patristică și cercetările științifice, demonstrând capacitatea sa de a face legătura între credință și știință, rămânând totodată un exponent al teologiei ortodoxe românești. Contribuția sa în domeniul studiilor biblice este considerată monumentală și continuă să influențeze teologii contemporani.

Bibliografie

Ioan Bunea, „Preot Profesor Dr. Liviu Galaction Munteanu,” *Îndrumătorul Bisericesc misionar și patriotic XI* (1988): 170-1.

Lucian Greabu, *Preotul și profesorul Liviu Galaction Munteanu. Păstor de suflete și martir al Bisericii noastre*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2021.

Proclamarea locală a canonizării Sfântului Preot Mucenic Liviu-Galaction de la Cluj

Darius Echim

En Praznicul Bunei Vestiri, marți, 25 martie 2025, cu prilejul hramului Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, la Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca au avut loc Sfânta Liturghie arhierască și proclamarea locală a canonizării Sfântului Preot Mucenic Liviu-Galaction de la Cluj. Acesta a fost canonizat de Biserica Ortodoxă Română anul trecut, împreună cu alți 15 sfinți români, părinți duhovnici și mărturisitori din secolul al XX-lea. Proclamarea generală a canonizării celor 16 sfinți români a avut loc anul acesta, pe 4 februarie, în Catedrala Patriarhală din București, cu prilejul celebrării a 100 de ani de la înființarea Patriarhiei Române (1925).

Sfânta Liturghie

Momentul solemn al proclamării locale a fost precedat de Dumnezeiasca Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur, unită cu Vecernia, oficiată de un sobor de 11 ierarhi. Slujba a fost prezidată de Înaltpreasfințitul Părinte ANDREI, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, alături de Înaltpreasfințitul Părinte IOSIF, Arhiepiscopul Ortodox Român al Europei Occidentale și Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale; Preasfințitul Părinte IGNATIE, Episcopul Hușilor; Preasfințitul Părinte IUSTIN, Episcopul Ortodox Român al Maramureșului și Sătmăruului; Preasfințitul Părinte NICODIM, Episcopul Severinului și Strehaiei; Preasfințitul Părinte NESTOR, Episcopul Devei și Hunedoarei; Preasfințitul Părinte TIMOTEI, Episcopul Ortodox Român al Spaniei și Portugaliei; Preasfințitul Părinte MACARIE, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord; Preasfințitul Părinte BENEDICT BISTRIȚEANUL, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului; Preasfințitul Părinte TIMOTEI SĂTMĂREANUL, Arhiereul-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului, și Preasfințitul Părinte TEOFIL DE IBERIA, Arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei. Ierarhii au fost înconjurați de un sobor numeros de preoți și diaconi, printre care

s-au aflat clerici de la Centrul Eparhial, protopopi din cuprinsul Arhiepiscopiei Clujului, slujitori ai Catedralei Mitropolitane, părinți profesori de la cele două instituții de învățământ teologic din municipiu (Facultatea de Teologie Ortodoxă și Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”), stareți și duhovnici de la mănăstirile din cadrul Arhiepiscopiei Clujului, precum și alți clerici invitați.

După citirea pericopei evanghelice, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Iosif a rostit un cuvânt de învățătură despre semnificația și importanța sărbătorii Bunei Vestiri pentru istoria mântuirii noastre, referindu-se la împlinirea cuvântului lui Dumnezeu și descoperirea Sa față de întreaga lume, prin Fecioara Maria.

Răspunsurile liturgice au fost date de Corul Catedralei Mitropolitane, dirijat de pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu.

Proclamarea locală

La sfârșitul rugăciunii Amvonului, a avut loc momentul solemn al proclamării locale a canonizării Sfântului Preot Mucenic Liviu-Galaction de la Cluj.

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a prezentat pe scurt viața și mucenicia sfântului, subliniind faptul că acesta este „un martir pentru ora de religie”, arestat și prigonit pentru că a dus mai departe, prin catehizare, învățătura Bisericii către tineri, într-o perioadă în care regimul comunist interzisese religia în școli.

În continuare, Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Ortodox Român al Maramureșului și Sătmăruului, a citit Tomosul sinodal, documentul oficial de proclamare, care cuprinde detalii și

informații esențiale despre noul sfânt, precum și hotărârea solemnă a Sfântului Sinod de cinstire a acestuia.

După citirea actului, Părintele Mitropolit Andrei a prezentat icoana Sfântului Liviu-Galaction de la Cluj, în timp ce Corul Catedralei Mitropolitane, dirijat de părintele prof. univ. dr. Vasile Stanciu, a interpretat troparul sfântului.

La final, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a mulțumit lui Dumnezeu pentru toate darurile revărsate, precum și Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, ierarhilor coliturghisitori și tuturor colaboratorilor, dar și credincioșilor care au înfrumusețat această zi de sărbătoare a Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului. În semn de prețuire și recunoștință, Mitropolitul Clujului a oferit câte o icoană a noului sfânt clujean Părintelui Patriarh Daniel, ierarhilor prezenți și secretarului de Stat pentru Culte, Ciprian-Vasile Olinici, care a fost prezent, de asemenea, la eveniment.

La eveniment au participat mii de credincioși din diferite zone ale țării, oficialități militare și civile, oameni de cultură, reprezentanți ai cultelor religioase, ai mediului academic și ai instituțiilor din județele care fac parte din cuprinsul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, printre aceștia aflându-se nepotul sfântului, domnul Adrian Drăgănescu.

Catedrala dovedindu-se a fi neîncăpătoare, mulți din cei prezenți au participat la momentul solemn în fața Catedralei din Piața Avram Iancu. Toți credincioșii au primit în dar câte o icoană cu Sfântul Liviu-Galaction și o broșură cu viața lui.

Întreaga manifestare solemnă a fost transmisă în direct pe Trinitas TV, Radio Renașterea și Doxologia.

Credința și frica

Pr. dr. Cătălin Palimaru

Peparte de a-l retrograda și a-l face ridicol, credința, dimpotrivă, îl înobilează pe om. Prin profunde resorturi, îl pune într-un raport matur cu sine, cu ceilalți și mai ales cu o instanță supremă, nu doar morală, ci mai ales una care dă sens și plinătate vieții. Nu toți acced la ea, de aceea e socotită un dar de sus, iar modul cum omul o dobândește rămâne un mister. Credința înseamnă a accepta adevărul Revelației, constituindu-se în primul pas al vieții duhovnicești. Scânteia care o declanșează este dată mai ales de vestirea cuvântului evanghelic, pentru că „credința este din auzire” (Rom 10, 17), iar dacă din auditoriu sau ca urmare a unui dialog personal unii „au fost pătrunși la inimă” (FA 2, 37) de această veste, în suflet se petrece o tainică convertire. Ea poate surveni și pe alte căi – lectură, contactul inopinat cu spațiul eclesial, întâlniri providențiale etc. –, dar efectul este similar. De aici credința crește, prin harul lui Dumnezeu, la măsura unei convingeri ferme, a unei evidențe de nedintit, statornicindu-se în virtute, prin aportul voinței omului și al angajării pe calea împlinirii poruncilor divine. Mai mult decât o atitudine intelectuală, credința e un mod de viață ce se reflectă în comportamente, în gesturi de adorare și în relațiile cu semenii, pentru că ea presupune, mai ales, o transformare a sinelui și deschiderea către altul prin depășirea limitărilor proprii. Totodată, credința nu e scutită de o luptă interioară, de confruntarea cu necredința, încât între aceste coordonate se derulează viața omului: „Cred, Doamne, ajută necredinței mele” (Mc 9, 24). La rândul lor, paradoxal, necazurile au darul de a fortifica credința, sau, după Sfântul Isaac Sirul, „credința nedintită câștigă cineva din încercări” (Cuvinte despre nevoință, XLVIII).

Credința și frica de Dumnezeu

Părinții filocalici, în mod surprinzător, o pun în legătură cu frica, una determinând-o pe alta. „Frica este fiica credinței” (Ilie Ecdicul, *Culegere din sentințele înțelepților...*, 246), sau „rodul credinței” (Sf. Isaac Sirul, *Cuvinte despre nevoință*, I). Într-o scară a virtuților, „după credință, dumnezeieștii părinți au rânduit frica” (Calist și Ignatie Xanthopol, *Metoda...*, 17a). Prin frică aici ei înțeleg o teamă sfântă, o sfială, cu alte cuvinte evlavie. Este frica de Dumnezeu, ca fel de a ne raporta la Făcătorul a toate și de a ne modela conștiința. Prin ea căutăm să nu-L mâhnim pe Cel iubit. Dreapta credință naște această frică, potrivit Sfântului Teodor al Edesei (*Una sută capete...*, 47), iar pentru cel cucernic este o virtute de căpătâi. Conform Scripturii, ea este „dar de la Dumnezeu” (Sir 1, 12) sau „înțelepciunea” prin excelență (Iov 28, 28) și se manifestă prin multe însușiri: „este curată” (Ps 18, 10), „lungeste zilele” (Pilde 10, 27), „este un izvor de viață” (Pilde 14, 27) sau „duce la viață” (Pilde 19, 23), te ferește de rele (Pilde 16, 6), „îndepărtează păcatele” (Sir 1, 20) etc.

Din perspectiva unei evoluții spirituale, ne spune avva Dorotei de Gaza (*Felurite învățături...*, IV, 9), există două feluri de frici: una a începătorilor, care împlinesc voia lui Dumnezeu de teama chinurilor viitoare, și alta, a celor desăvârșiți, care fac voia lui Dumnezeu pentru că Îl iubesc, fiindu-le frică să nu cadă din dragostea lui Dumnezeu. În acest sens, „în iubire nu este frică, ci iubirea desăvârșită alungă frica... iar cel ce se teme nu este desăvârșit în iubire” (1 In 4, 18). Există însă și o frică sfântă în fața necuprinsului, a celor de dincolo de simțuri, în fața manifestării copleșitoare a sacralului. Confruntat cu acest *ganz andere* sau numinosul, cum îl numește Rudolf Otto – ceva fără analogie în plan uman sau cosmic –, omul e covârșit de sentimentul propriei nimicnicii, dând piept cu o experiență înfricoșătoare: pe de o parte, cu venerație, în opinia teologului german, sub forma unei uluii sau încântări – ca *mysterium fascinans*, pe de alta, cu înfiorare, într-o manieră terifiantă – ca *mysterium tremendum*. Mai multe secvențe biblice sunt elocvente: „Și, spăimântându-se Iacov, a zis: «Cât de înfricoșător este locul acesta»” (Fac 28, 17); „văzându-L pe mare, ucenicii s-au înspăimântat... și de frică au strigat” (Mt 14, 26); „și s-au înfricoșat cu frică mare [apostolii] și ziceau unul către altul: Cine este oare Acesta, că vântul și marea I se supun?” (Mc 4, 41); „și ieșind [femeile mironosițe], au fugit de la mormânt, că erau cuprinse de frică și de uimire” (Mc 16, 8); „și văzându-l [pe îngerul Domnului], Zaharia s-a tulburat și frică căzut peste el” (Lc 1, 12); „și îngerul i-a zis: nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu” (Lc 1, 30) ș.a. În toate cazurile este vorba de reacția pe care o provoacă ineditul absolut al acestor epifanii. Realitățile supramundane, prin sacralitatea lor, provoacă un sentiment de teamă, omul neregăsindu-le un corespondent în datele lumii care îl înconjoară. Faptul este adevărat de Scriptură și subliniat adesea în formularul liturgic. Prin urmare, Dumnezeu Însuși este „mare și înfricoșător” (Ezr 1, 5) sau „Preaînalt și Înfricoșător” (Ps 46, 2), dar aceleași atribute revin și realităților care Îl înconjoară sau Îl mani-

festă: numele Domnului e „slăvit și înfricoșător” (Deut 28, 58), îngerii Săi, altarul este înfricoșător, la fel și Sfintele Sale Taine, înfricoșător este scaunul Său de judecată ca și judecata însăși. În preajma acestora, sau reflectând la ele, omul petrece „cu frică și cu cutremur”.

Frica de moarte

În plan sufletesc fricile omului au un spectru larg și de intensități diferite. Frica lui majoră se referă la moarte. Într-un anumit registru, ea ține de normalitate și de condiția pasageră a fiecăruia pe pământ. Are un caracter obștesc și exprimă vulnerabilitatea naturii umane, ajunsă așa în urma păcatului originar. Conform Sfântului Maxim Mărturisitorul (*Răspunsuri către Thalasia*, 55), e un afect, un simptom al părții pătimitoare a sufletului, care în sine nu are ceva păcătos, dar poate aluneca spre păcat. Psalmistul exprimă acest simțământ: „Inima mea s-a tulburat întru mine și frica morții a căzut peste mine” (Ps 54, 4). Mântuitorul Însuși, în Ghetsimani, a gustat această experiență, ca dovadă a deplinei asumări a naturii umane, fără însă a cădea sub povara ei. Sf. Ioan Scărarul delimitează între două tipuri de frică în fața morții: „Frica de moarte este o însușire a firii, intrată în ea prin neascultare. Iar tremurarea de moarte este semnul păcatelor nepo-căite. Hristos are frică de moarte, dar nu tremură” (Scara VI, 3-4). Dimpotrivă, aducerea aminte de moarte, o practică ascetică curentă în spiritualitatea monahală, prin puterea ei de propulsie, duce la dezlipirea de lume. Monahul, deja mort lumii, nu de moarte îi este frică. „Moartea de o va avea omul în minte, nemurire este... Dar nu de moarte trebuie să ne temem, ci de pierderea sufletului” (Sf. Antonie cel Mare, *Învățăături despre viața morală...*, 49). Mai mult, „în tot ce faci adu-ți aminte de sfârșitul tău și nu vei păcătu niciodată” (Sir 7, 38). Creștinul îmbunătățit, ancorat în credință și neîmpovărat de conștiință, nu se teme de moarte. Se teme, eventual, de judecata lui Dumnezeu. Oricum, Mântuitorul S-a întrupat și ca să-i elibereze pe cei pe care „frica morții îi ținea în robie toată viața” (Evr 2, 15).

Credința și fobiile omului

Omul însă nu se teme numai de moarte, ci și de nenumărate alte lucruri. Un afect este și frica în general, ca și foamea sau somnul ș.a. Se manifestă sub forma unei emoții puternice ce apare în situații de natură să amenințe integritatea individului, un sentiment legitim, sănătos și cât se poate de uman. Se aseamănă durerii și funcționează ca un avertisment, în lipsa căruia viața omului ar fi pusă în pericol. Nu există om căruia să nu-i fie frică. Se consideră că orice frică are la bază, finalmente, frica de moarte. Scriptura ne oferă multe exemple de acest fel: „inima ei era apăsată de frică” (Est 5, 1), „duhul meu răătăcește, frica dă năvală peste mine” (Is 21, 4), „iar oamenii vor muri de frică și de așteptarea ce au să vină peste lume” (Lc 21, 26). Oamenii se tem de noapte (Ps 90, 5), de stăpânire (Rom 13, 3), apostolii se temeau de iudei ș.a.m.d. Până și animalele se tem (Fac 9, 2). Lipsa fricii ține de patologie. Dar de patologie ține și prezența unei alte frici în viața omului: frica de tip nevrotic sau obsesiv. Ea este doar imaginară și nu avertizează asupra a nimic, însă e trăită la o intensitate mare, în diferite trepte – temere, spaimă, groază –, luând forma fobiilor, a stresului sau chiar a atacurilor de panică. Adeseori fenomenul se petrece invers – stresul migrează în fobii, compulsi și atacuri de panică. Frica patologică e mai chinuitoare decât însăși presupusa primejdie, paralizând conștiința și voința. Dacă sursa temerii e nedefinită sau are un caracter general, ea se numește anxietate. Există nenumărate fobii sau frici cu caracter specific, cum ar fi: nosofobia (ipohondria), agorafobia, claustrofobia, sociofobia etc. Toate țin de sfera minții, a psihicului, și sunt socotite tulburări sau boli – realități care provoacă foarte multă suferință astăzi. Pot

fi cauzate de traume dar vin și pe fondul unei lipse de informații, din cauza căreia omul își creează scenarii grave. Unii își induc, inconstient, frici prin prin plonjarea în virtual sau vizionarea unor filme horror, alții cad pradă superstițiilor, iar alții chiar cultivă senzațiile tari, prin sporturile extreme de pildă, fiind dependenți de adrenalină. Când omul intră în panică, se creează reacții fiziologice la nivelul corpului, prin mecanismele de eliberare hormonală, ca urmare a dezechilibrelor de la nivelul sistemului neurovegetativ, sufletul e apăsător, iar viața devine un chin de iad. Neîndoielnic în tot acest tablou se simte și prezența diavolului. Fricile obsesive persistente sunt urmarea atacului diavolesc, e de părere psihiatrul rus Dmitri Avdeev (*Psihiatria ortodoxă în întrebări și răspunsuri*, Sophia, 2011, p. 155). Focalizarea pe propriul sine și mândria sunt sursa multor frici, iar sociofobia sau teama de public sunt rodul slavei deșarte, în toate aceste situații omul căzând sub o anumită influență a puterilor răului. Potrivit Sfântului Ioan Scărarul, „sufletul mândru este robul fricii lașe, pentru că se bizuie pe sine și se teme de zgomotele lucrurilor și de umbră” (Scara, XX, 3). De aceea, frica e și un păcat. Dacă frica de Dumnezeu se naște din credință (Sf. Isaac Sirul), frica de acest fel e „fiica necredinței” (Sf. Ioan Scărarul, *Scara*, XX, 1). Cu acest fel de frică trebuie luptat cu mult curaj, cerând vindecare de la Dumnezeu. Lupta însă nu e ușoară. Credința joacă aici un rol major. „Cel ce a biruit frica lașă e vădit că și-a predat viața și sufletul lui Dumnezeu” (Sf. Ioan Scărarul, *Scara*, XX, 10). Încrederea în Dumnezeu e antidotul fricii, ceea ce subliniază și psalmistul: „Domnul este luminarea mea și Mântuitorul meu, de cine mă voi teme? Domnul este apărătorul vieții mele, de cine mă voi înfricoșa?” (Ps 26, 1-2). Într-o împrejurare de natură să le pună viața în pericol, apostolii au strigat către Domnul: „mântuiește-ne, că pierim”, Acesta apostrofându-i: „Pentru ce sunteți așa de fricoși? Cum de nu aveți credință?” (Mc 4, 40). Pe tărâmul duhului, al credinței și rugăciunii, fricile se retrag. Psihoterapia – căci și de ea e nevoie uneori – trebuie să trimită la acest tărâm. În sfera rugăciunii vii, particulare sau liturgice (se înțelege aici și spovedania și împărtășania), omul își redobândește încet pacea. Ne stau mărturie sfinții, care nu se temeau de nimic, chiar de „s-ar fi rânduit oștire împotriva lor” (cf. Ps 26, 5), având certitudinea, dată de credință, că Dumnezeu este dragoste, și că ne apără și ferește de tot răul. Frica nu trebuie ocolită ci înfruntată, iar omul trebuie să lucreze în mod duhovnicesc asupra lui. Din acest punct de vedere, frica poate fi și o binecuvântare, afirmă Cuviosul Paisie Aghioritul (*Patimi și virtuți*, Evanghelistos, 2007, p. 283), omul fiind nevoit astfel să scape întotdeauna la Dumnezeu prin rugăciune.

Nu trebuie scăpat din vedere faptul că prin intermediul fricii se poate conduce lumea astăzi. Teroarea, represiunile, războaiele, atacurile teroriste, infracționalitatea, diversele amenințări, pericolul epidemiilor conduc la un sentiment generalizat de frică, iar omul în felul acesta cade ușor pradă manipulațiilor. În fața presiunii istoriei, Biserica ne scapă de neliniște pentru că ne oferă mereu ca soluție credința.

Bibliografie

Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovnicești. V. Patimi și virtuți*, trad. din limba greacă de Ieroschim. Ștefan Nuțescu, ed. Evanghelistos, București, 2007.

† Andrei Andreicuț, *Spiritualitate creștină - Pe înțelesul tuturor* -, ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012.

Dr. Dmitri Avdeev, *Psihiatria ortodoxă în întrebări și răspunsuri. De vorbă cu un psihiatru ortodox*, traducere din limba rusă de Adrian Tanasescu-Vlas, ed. Sophia, București, 2011.

Avva Dorotei, *Felurite învățături de suflet folositoare*, în *Filocalia*, ed. rom., vol. 9, trad. Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 2013.

Mircea Eliade, *Sacral și profanul*, trad. Brîndușa Prelipceanu, ed. Humanitas, București, 2019.

Lumina din inimă. Spiritualitate isihastă în traducerea și tâlcuirea Părintelui Stăniloae – volumele I – II. Antologie tematică alcătuită de Pr. Dr. asist. Liviu Petcu și Pr. Dr. Gabriel Herea, Editura BASILICA, București, 2017.

Ioan Mircea, *Dicționar al Noului Testament*, EIBMBOR, București, 1995.

Rudolf Otto, *Sacral*, trad. Ioan Milea, ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1992.

Sfântul Ioan Scărarul, *Scara dumnezeiescului urcuș. Cartea despre nevoință*, în *Filocalia*, ed. rom., vol. 9, trad. Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 2013.

Alexandre Schmemmann, *Euharistia – Taina Împărăției*, trad. Pr. Boris Răduleanu, ed. Anastasia, București, 1993.

Dmitry Semenik, *Cum să biruim frica*, trad. Monahia Mina, ed. Sophia, București, 2016.

Preot Profesor Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate ortodoxă. Ascetica și mistica*, EIBMBOR, București, 1992.

Schimonahia Siluana Vlad, *Doamne, vindecă-mă de frică!* *Cuvinte nerisipite culese de Ana Revnic*, ed. Lumea credinței, București, 2024.

Centenarul Patriarhiei Române. Restituiri istorice și documentare: III. Patriarhul Miron Cristea despre înființarea Patriarhiei Române

C.Ș. II Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

Anul 2025 a fost declarat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române „Anul omagial al Centenarului Patriarhiei Române” la împlinirea a o sută de ani de la înălțarea Bisericii noastre la rang de Patriarhie. Pentru a marca acest eveniment foarte important din istoria Bisericii noastre voi readuce în atenția cititorilor de astăzi etapele esențiale ale procesului înființării patriarhiei și intervențiile celor mai importanți actori implicați în acest act istoric și eclezial. În al treilea episod dedicat aniversării centenarului Patriarhiei Române voi prezenta evenimentele referitoare la înființarea patriarhiei și la întronizarea primului nostru patriarh prin intermediul cuvântărilor și însemnărilor memorialistice ale patriarhului Miron Cristea.

Despre evenimentele derulate la începutul anului 1925, patriarhul Miron Cristea nota în memoriile sale următoarele: „Ideea Patriarhiei Române s-a ivit în capetele multora, îndată ce s-a întregit România. La mine, mai întâi, Dr. Nicolae Iorga a venit să-mi spună. Nu mai putem rămâne cu primația. A și atins, așa în treacăt ideea. Acum, în urmă, îmi spune Simion Mehedinți că și el s-a gândit demult. Când am început ședințele comisiei de cincisprezece pentru facerea proiectului de organizare unitară a bisericii s-a lansat ideea. Basarabeni au făcut chiar memorii în scris și au luat hotărâri în adunările lor bisericești de acasă. Eu nu am dat curs liber chestiei, ca să nu apar că eu doresc și forțez. Mergeau mai bine așa lucrurile pentru organizare. Erau destule greutăți de biruit și nivelat. Nu mi se părea oportun a scoate în relief chestia patriarhiei, dar ideea a prins, s-a copt. Au scris revistele. Au publicat chipul patriarhului (al meu), care încă nu era. Macedoromânii, în foile lor, doreau și-l aclamau deja, sătui de cei grecești patriarhi”¹.

În continuare patriarhul menționa că ideea a fost preluată salutar de guvern, proiectul fiind perceput nu numai ca unul de însemnătate bisericească, ci și național-politică, având menirea de a consolida edificiul statului român. Vocea catalizatoare a puterii politice a fost reprezentată de premierul Ionel Brătianu, iar acțiunea politică a fost coordonată de ministrul cultelor Alexandru Lapedatu. În acest sens, citim în paginile însemnărilor patriarhului: „Realizarea a luat-o în mână ministrul-președinte Ionel I. C. Brătianu. În septembrie 1924, la Te-Deumul de la deschiderea corpurilor legiuitoare, la fine se apropie de mine Pimen, mitropolitul Moldovei și mă interpelează: «De ce nu m-ai făcut atent că este absolut necesar și pentru biserică și pentru țară ca să înființăm un patriarhat român?» Am răspuns: «Nu voiam să intervin eu, ca să nu apar a fi pro Domo». «Nu-i vorbă de persoană. Aici interesul e al țării», răspunde Ioan Brătianu. Apoi după clarificarea unor întrebări ce le-a pus în aceasă-tă privință, a chemat pe ministrul de culte Lapedatu și i-a spus: «Să faci cât mai curând proiectul de lege pentru înființarea unui patriarhat român»”².

După ce a obținut aprobarea și susținerea guvernului, ideea fondării patriarhiei a ajuns în atenția membrilor Sfântului Sinod, care prin vocea și pana mai multor ierarhi a creionat un proiect discutat în ședințele sinodale din toamna anului 1924 și adoptat în 4 februarie 1925. Concomitent opinia publică a fost pregătită și informată prin diverse articole publicate în presa centrală și regională de diferiți istorici, teologi, cărturari și oameni politici. Despre toate acestea, patriarhul rememora: „Sinodul – văzând ideea coaptă – a aflat că-i timpul a hotărî. Când a fost aici patriarhul Damianos al Ierusalimului, la masa festivă, toți vorbeau să ne facem și noi patriarh. Așa era Argetoianu, fost ministru, ministrul instrucției C. Anghelescu etc. Chestia s-a pregătit în cursul sesiunii sinodale din noiembrie 1924, dar până să-și gate mitropolitul Pimen propunerea, până am trecut alte chestii, neamânabile, s-au mai dus unii episcopi acasă, la treburi urgente. Așa a rămas pentru sesiunea în continuare. Ministrul președinte Brătianu era cel mai voios de asta. Mereu da zori. Profesorul Iorga, Dr.

Lupaș și alții scriu articole de pregătire. Corpul profesoral de la Facultatea teologică din Cernăuți fac un memoriu tipărit. Ministerul Lapedatu gată proiectul și motivarea. Convoc sinodul pe 4 februarie 1925. Nefericirea e că guvernul turc expulzează pe noul patriarh din Constantinopol, fiind supus schimbului³. De aceea «Etnos» din București crede că întâmplarea asta ne-a determinat pe noi. Fals. Mitropolitul Pimen era bolnav de gripă spre marele lui regret. Propunerea o citește mitropolitul Nectarie al Bucovinei, fiind iscălită de el. Prezidează arhiepiscopul Gurie al Chișinăului. Toți erau însuflețiți. Numai episcopul Visarion Puiu de la Bălți sta palid și agitat. Propunerea se primește unanim”⁴.

La finalul ședinței Sf. Sinod, mitropolitul primat a luat cuvântul și a subliniat importanța deciziei pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română, pentru statul român, pentru sănătatea sinodalității și abia în final pentru sine, percepend ridicarea sa în rang ca o încununare a întregii sale activități ecleziastice. Nu în ultimul rând, Miron Cristea lansa un deziderat pastoral-misionar în patru puncte: 1) obținerea unor burse de studiu de la guvern pentru „a trimite tineri la studii în toate centrele mari de cultură apusene și răsăritene” în scopul creării unui corp clerical bine educat; 2) reformarea Facultății de Teologie din București prin înființarea unor catedre noi care să ridice prestigiul acesteia în toată lumea ortodoxă și să atragă studenți ortodocși din lumea slavă și cea greacă în capitala României; 3) înființarea unei Academii de muzică bisericească la București, care să salveze muzica tradițională a Bisericii; și 4) edificarea unei „mărețe catedrale a mântuirii neamului”⁵.

Patriarhul Miron Cristea, București, 1 noiembrie 1925. Sursa: Biblioteca Sf. Sinod, București.

Câteva zile mai târziu, proiectul de lege s-a discutat în Parlamentul României, la ședințele căruia a participat, în calitate de senator de drept, și mitropolitul Cristea. Despre acele evenimente, patriarhul rememora: „La Senat a trecut cu aprobarea tuturor partidelor. Dar raportorul Constantin Dissescu era răgușit și substitutul său nu prea putea citi raportul scris de altul. La Cameră ceva solemn de tot. Ziseră, cum spun unii, că n-a mai fost la Cameră. Totul unanim. Toți vorbesc pregătiți. Ovații în picioare. Pe galerie plâng unii de însuflețire”⁶. În Senat, lui Miron Cristea i s-a dat cuvântul spre finalul discuțiilor. Prelatul a subliniat vechimea și noblețea creștinismului românesc, contribuția Bisericii la progresul culturii, limbii, artei românești, dar și a culturii creștine a popoarelor căzute sub otomani, a adus apoi laude jertfelniciei ierarhilor români și a încheiat prin a mulțumi senatorilor, deputaților, membrilor guvernului, reprezentanților minorităților naționale și familiei regale pentru susținerea necondiționată și însuflețită a proiectului înălțării Bisericii noastre la demnitatea de patriarhie, binecuvântându-i pe toți spre a fi „strâns uniți într-un gând și într-o simțire ca astăzi”⁷.

³ Patriarhul face referire la schimbul de populație dintre Grecia și Turcia, conform Tratatului de la Lausanne (24 iulie 1923), când aproape 2 milioane de greci au fost expulzați din Anatolia în Grecia europeană și pe arhipelagul elen.

⁴ Elie Miron Cristea, *Note ascunse*, p. 95.

⁵ Tit Simedrea, *Patriarhia românească. Acte și documente*, Tipografia Cărilor Bisericești, București, 1925, pp. 39-41.

⁶ Elie Miron Cristea, *Note ascunse*, p. 96.

⁷ Tit Simedrea, *Patriarhia românească*, pp. 70-72.

În memoriile sale, patriarhul amintește că a fost felicitat în mod deosebit de guvernul Poloniei și de patriarhul Damianos al Ierusalimului, care a trimis în martie 1925 o delegație la București „să mă felicite și să spună că va trece prin Sfântul său Sinod, să fie recunoscut de patriarh. Noi vom cere așa o binecuvântare și luare la cunoștință. Patriarhul dorește a trimite la investitură și o delegație patriarhală din trei mitropoliți, care să participe și să-mi dea colanul, lanțul de la marele cordon al Ordinului Sfântului Mormânt. Cere să nu publicăm știrea până nu se trece prin sinod. Spune că unele parohii grecești din România au protestat să nu fie recunoscut patriarhul român, temându-se că-i făcut în contul Patriarhiei Ecumenice din Constantinopol. Fatalmente Sf. nostru Sinod a decis tocmai în 4 faur 1925, când era expulzat patriarhul din Constantinopol, ceea ce nu are legătură, fiindcă la noi cocea de mult, dar s-a tot amânat realizarea. Îi vedem bucuroși pe delegații Ierusalimului”. Alte felicitări memorabile, pe care le-a reținut în memoriile sale, au fost cele primite de la regina Maria, care i-a trimis un „mare buchet de flori cât un braț”, și de la regele Ferdinand, care l-a invitat de două ori la Sinaia, în iunie și în septembrie 1925, după ce se mai însănoșise⁸.

Următorul eveniment major din cursul anului 1925 a fost aducerea la București, de către o delegație a Patriarhiei Ecumenice, a tomosului de recunoaștere a Patriarhiei Române, document emis de patriarhul Vasile al III-lea al Constantinopolului în 30 iulie 1925. Citirea și înmânarea tomosului s-a petrecut duminică, 27 septembrie 1925, în Catedrala Mitropolitană din București. Mitropolitul primat a mulțumit delegației în numele Bisericii Ortodoxe Române și a subliniat că o sarcină viitoare a Bisericii Române va fi să contribuie atât la întărirea unității și la înviorea vieții Ortodoxiei în întreaga lume, cât și la promovarea dialogului intercreștin și la apropierea confesiunilor creștine în scopul vestirii „pe întreg pământul a Împărăției lui Hristos”⁹.

Pagini emoționante referitoare la ceremonia de investitură a patriarhului citim în însemnările sale de jurnal din 1 noiembrie 1925: „A fost desigur ceva grandios. Populația Bucureștilor se adunase, desigur sute de mii, de-a lungul străzilor de la Mitropolie la Palat[ul Regal, nota mea]”. Autodefinindu-se drept „un patriarh democrat”, Cristea menționează că a dorit să parcurgă acest traseu pe jos, nu în caleașca regală, procesiunea devenind una de neuitat. La ceremonia din palatul regal a participat întregul corp diplomatic acreditat la București, cu excepția nunțiului apostolic, plecat la Roma. Patriarhul precizează că le-a mulțumit tuturor personal și „am dat mâna cu toți”, iar despre familia regală sublinia mai întâi că „vorbirea regelui” a fost „excelentă”, amintind apoi un moment extrem de emoționant când regele Ferdinand, regina Maria, prințul Carol și soția sa Elena i-au sărutat mâna, ceea ce a „impresionat nu numai pe cei prezenți, ci pe toată țara”. Al doilea „moment unic, istoric” a fost prezența delegațiilor „tuturor bisericilor răsăritene”, ordinea în care-i enumeră în memorii fiind următoarea: Patriarhiile din Constantinopol și Ierusalim, Bisericile Greciei, Serbiei, Bulgariei și Poloniei, de la al cărei reprezentant, mitropolitul Dionysie al Varșoviei, a primit „camilafca albă”. Nu în ultimul rând, prin mitropolitul Antonie al Kievului, refugiat în Serbia, a fost reprezentată și Biserica Rusă din străinătate. Deloc întâmplător, nota patriarhul mai departe, „era înălțător după așezarea în scaun să-i vezi cum toți în numele bisericii lor se puneau sub ocrotirea patriarhiei române, ca unul chemat a reînvia ortodoxismul de pretutindeni”¹⁰. Cuvintele lui nu trebuie percepute ca triumfaliste și goale de miez, mai ales dacă ținem seama de contextul politic și ecleziastic al timpului, patriarhul Miron Cristea contribuind major la medierea organizării canonice a Bisericii Ortodoxe din Polonia, precum și la scoaterea din izolare a Bisericii Bulgare, aflate în schismă cu Patriarhia de Constantinopol din 1872.

Din însemnările memorialistice și din cuvântările rostite pe parcursul anului 1925 reiese în mod limpede că patriarhul Miron Cristea nu a căutat obținerea rangului patriarhal din vanități și orgolii personale, nici nu s-a plasat în fruntea demersurilor ecleziastice și politice care au dus la înființarea Patriarhiei Române, ci i-a lăsat pe colegii sinodali, pe oamenii politici și de cultură ai vremii să se afirme în tot acest proces fondator. El, „un simplu fiu de țăran din Toplița Română”, după cum s-a autocaracterizat adesea, și-a jucat însă cu demnitate și modestie rolul revenit din demnitatea de mitropolit primat, mulțumindu-i înainte de toate „prea milostivului Dumnezeu”, apoi bisericii, regelui, cărturarilor, reprezentanților legali ai națiunii și întregii țării pentru că „m-au ridicat la cea mai înaltă treaptă bisericească, la care poate ajunge un om pământean”¹¹.

⁸ Elie Miron Cristea, *Note ascunse*, pp. 96-97.

⁹ Tit Simedrea, *Patriarhia românească*, pp. 134-136.

¹⁰ Elie Miron Cristea, *Note ascunse*, p. 99-100.

¹¹ Tit Simedrea, *Patriarhia românească*, p. 220-221.

¹ Elie Miron Cristea, *Note ascunse, însemnări personale (1895-1937)*. Ediție îngrijită, notă asupra ediției Maria și Pamfil Bîlțu, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1999, pp. 94-95.

² *Ibidem*, p. 95.

† BENEDICT Bistrițeanul

Episcopul ales al Sălajului

Martie 2025

1 martie

Slujește Sfânta Liturghie la paradisul episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

2 martie

În Duminica Izgonirii lui Adam din Rai, a Lăsăturii sec de brânză, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvânt de învățătură în Biserica „Sfântul Nicolae” denumită și „Catedrala moților” din Huedin.

Seara, slujește „Vecernia Iertării” în Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae și Sfântul Ioan Evanghelistul” din Campusul studențesc Hașdeu, Cluj-Napoca. La final, rostește predica.

3 martie

Seara, în Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca slujește Pavecernița Mare în cadrul căreia este citită prima parte a Canonului Sfântul Andrei Criteanul. Rostește la final un cuvânt de învățătură.

4 martie

Slujește Pavecernița și citește a doua parte a Canonului cel Mare în Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” din cartierul clujean Mărăști. La final, rostește predica. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopopul de Cluj-Napoca.

5 martie

Slujește Liturghia Darurilor mai înainte sfințite în Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca și rostește la final un scurt cuvânt de folos duhovnicesc.

Face o vizită la Centrul de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca și oficiază slujba Parastasului pentru cei adormiți în decursul lunii februarie. Apoi, se deplasează pe șantierul Centrului de îngrijiri paliative pediatrie „Sfântul Hristofor” din localitatea clujeană Sănnicoară. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Chiorean, Directorul Centrului de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie”, și de domnul director Ioan Scuturici, inginer de lucrări.

În Biserica „Sfântul Nicolae” din localitatea Năsăud slujește Pavecernița Mare unită cu cea de-a treia parte a Canonului Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Ovidiu Sermeșan, Protopopul Năsăudului.

6 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul de „Spiritualitate Ortodoxă (I)”.

Seara, în Biserica „Sfântul Proroc Ilie” din Cluj-Napoca, slujește Pavecernița Mare și citește a patra parte a Canonului Sfântului Andrei Criteanul. La final, rostește predica. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopopul de Cluj-Napoca.

7 martie

Slujește Liturghia Darurilor mai înainte sfințite și rostește un cuvânt de învățătură în Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” – Catedrala din Turda.

8 martie

La prima prăznuire a Sfântului Preot Martir Liviu Galaction Munteanu de la Cluj slujește Sfânta Liturghie și rostește predica în Paraclisul „Sfântul Ierarh Nicolae” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Este însoțit de PC Pr. Adrian Podaru, prodecanul Facultății de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca.

9 martie

În Duminica întâi din Post, a Ortodoxiei, săvârșește Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare și rostește un cuvânt de învățătură în Biserica „Înălțarea Domnului” din municipiul Cluj-Napoca. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopopul de Cluj-Napoca.

10 martie

În clădirea „Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud” participă la vernisajul expoziției „Rugați-vă cu glas tare”, formată din 150 de reprezentări iconografice ale psalmilor lui David. Rostește un cuvânt ocazional. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Vidican, Protopopul Bistriței.

11 martie

În Aula Centrului de Conferințe și Studii Patristice „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” de la Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” din Nicula, Protopopiatul Gherla, susține o prelegere în fața preoților înscriși la cursurile duhovnicești.

12 martie

Program de audiențe la birou.

Slujește Liturghia Darurilor mai înainte sfințite și rostește un cuvânt de învățătură în Paraclisul „Sfinții Trei Ierarhi” de la Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca.

13 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul de „Spiritualitate Ortodoxă (I)”.

Face o vizită pe șantierul Centrului de îngrijiri paliative pediatrie „Sfântul Hristofor” din localitatea clujeană Sănnicoară. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Chiorean, Directorul Centrului de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie”, și de domnul director Ioan Scuturici, inginer de lucrări.

Înregistrează o emisiune pentru podcastul „O cană cu apă” în studioul din localitatea năsăudeană Feldru.

Seara, slujește Sfânta Taină a Maslului și rostește un cuvânt de învățătură în Biserica „Sfântul Gheorghe” din Sângeorz-Băi, Protopopiatul Năsăud. Este însoțit de PC Pr. Ovidiu Sermeșan, Protopopul Năsăudului.

14 martie

De ziua onomastică și cu ocazia hramului, slujește Sfânta Liturghie la paradisul episcopal ocrotit de „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

Organizează un protocol în cadrul căruia primește vizita Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei și a angajaților Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

15 martie

Slujește Sfânta Liturghie la Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

16 martie

În Duminica a II-a din Post, a Sfântului Grigorie Palama, săvârșește Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare și rostește un cuvânt de învățătură în Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca.

Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, oficiind prima celebrare liturgică a Sfântului Mucenic Liviu Galaction Munteanu de la Cluj în Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, 8 Martie 2025.

17 martie

Înregistrează o emisiune în mediul online pentru „Doxologia” Iași.

18 martie

La Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Rebra-Parva, Protopopiatul Năsăud, susține o prelegere în mijlocul clericilor înscriși la cursurile de duhovnicie.

Face o vizită pe șantierul Centrului de îngrijiri paliative pediatrie „Sfântul Hristofor” din localitatea clujeană Sănnicoară. Este însoțit de domnul director Ioan Scuturici, inginer de lucrări.

Seara, susține în mediul online, invitat fiind de „Comunitatea Hristocentric” din cadrul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei și Luxemburgului, conferința „Tristețea și akedia la Sfinții Părinți” – o încercare de lectură la zi.

19 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul de „Spiritualitate Ortodoxă (I)”.

Program de audiențe la birou.

Seara, slujește Liturghia Darurilor mai înainte sfințite și rostește un cuvânt de învățătură în Biserica „Sfântul Mina” din cartierul clujean Bună Ziua. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopopul de Cluj-Napoca.

20 martie

Participă la ședința de lucru a Sinodului Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului desfășurată la Reședința Mitropolitană din Cluj-Napoca.

Alături de ierarhii din Mitropolie, ia parte la ședința Adunării Eparhiale a Episcopiei Sălajului.

În cadrul „Serilor culturale” de la Muzeul Mitropoliei Clujului, aflat la demisolul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, participă alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei la evenimentul cultural-editorial intitulat „Sfântul Preot Mucenic Liviu-Galaction de la Cluj – de la biografie la sinaxar”. Cu ocazia manifestării au fost lansate următoarele volume: „Părintele Liviu Galaction Munteanu. O biografie documentară”, semnat de pr. lect. univ. dr. Răzvan Perșa, „Slujbele Sfântului Preot Mucenic Liviu-Galaction Munteanu”, autor fiind pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, și „Calendarul Renașterea 2025”.

21 martie

În Biserica „Domnița Bălașa” din București, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, susține conferința „Tinerii și provocările societății contemporane”.

22 martie

La Mănăstirea Cernica din Arhiepiscopia Bucureștilor înregistrează două emisiuni pentru Trinitas TV.

23 martie

În Duminica a III-a din Post, a Sfintei Cruci, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură în Biserica „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din Corvinești, Protopopiatul Beclean.

Face o vizită pe secția de Oncologie a Spitalului Clinic Municipal Bistrița.

24 martie

Seara, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, slujește Pavecernița Mare cu Litie la Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca. Rostește la final un cuvânt de învățătură.

25 martie

Slujește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca, alături de ierarhii prezenți la hramul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, în frunte cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei. Cu această ocazie are loc proclamarea locală a canonizării Sfântului Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj.

Seara, în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la proiectarea, în premieră națională, a filmului documentar „Sfântul Preot Mucenic Liviu-Galaction de la Cluj”, realizat de Trinitas TV.

26 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul de „Spiritualitate Ortodoxă (I)”.

27 martie

Participă la slujba de Te Deum săvârșită în Sala „Europa Christiana” a Palatului Patriarhal din București și la lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române desfășurate în Aula Magna „Teoctist Patriarhul”, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel. Este ales episcop titular al Episcopiei vacante a Sălajului.

28 martie

Slujește Liturghia Darurilor mai înainte sfințite la Paraclisul „Sfântul Nicolae” al Facultății de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca. Rostește la final predica.

29 martie

Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvânt de învățătură la Institutul Regional de Gastroenterologie și Hepatologie „Prof. Dr. Octavian Fodor” din Cluj-Napoca, cunoscut și sub denumirea de „Clinica Medicală III”. Binecuvintează două axionițe cu icoana Maicii Domnului „Pantanassa”, care urmează să fie așezate pe secțiile Clinicii. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, oferă la final diplome de aleasă cinstire binefăcătorilor care susțin activitatea paradisului acestei instituții.

În demisolul Bisericii „Sfântul Proroc Ioan Botezătorul” din Bistrița oficiază slujba înmormântării doamnei Prof. Eugenia Moldovan. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Vidican, Protopopul Bistriței.

La Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului” din Florești-Tăuți, Protopopiatul Cluj-Napoca, slujește Vecernia și slujba tunderii în monahism a trei maici: Paisia, Fevronia și Alexia. La final, rostește un scurt cuvânt duhovnicesc.

30 martie

În Duminica a IV-a din Post, a Sfântului Ioan Scărarul, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvânt de învățătură în Biserica „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” din localitatea Bichi-giu, Protopopiatul Năsăud.

31 martie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial. În Biserica „Sfântul și Dreptul Lazăr” din incinta Cimitirului Eparhial din Cluj-Napoca, oficiază slujba înmormântării pruncului Iustin Stelian Crișan.

A consenmat **Arhid. Sergiu Iustin Pop**, *secretar de cabinet*

† ANDREI
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI
SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde herțziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Martie 2025

1 martie

La sediul Episcopiei Sălajului din Zalău, prezidează ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Episcopală „Sfânta Vineri” din Zalău, asistă la slujba de Te-Deum și prezidează ședința de lucru a Adunării Eparhiale a Episcopiei Sălajului. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de domnul Sorin Augustin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

2 martie

În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, la ceas de seară, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

3 martie

Transmite, prin intermediul presei, mesajul de la începutul Postului Mare, către clerul și credincioșii din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Biserica „Pogorârea Duhului Sfânt” din cartierul clujean Grigorescu (parohi: Pr. Adrian Medan și Pr. Grigore Toma Someșan), slujește Pavecernița Mare, în cadrul căreia s-a citit prima parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

4 martie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca. Este însoțit de PC Diac. Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Gilău, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Iosif Hulpe), slujește Pavecernița Mare, în cadrul căreia s-a citit cea de-a doua parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită pe șantierul Centrului cultural-catehetic din incinta Bisericii „Adormirea Maicii Domnului” din Gilău.

5 martie

Face o vizită pe șantierul de pictare în tehnica mozaic al Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca.

În biserica mare a Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, protopopiatul Gherla, slujește Pavecernița Mare, în cadrul căreia s-a citit cea de-a treia parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

6 martie

În biserica din Stana, județul Sălaj, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul preot Eugen Dan Nerțan, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Pavecernița Mare, în cadrul căreia s-a citit cea de-a patra parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Cu ocazia primei seri duhovnicești organizată de A.S.C.O.R. Cluj în Postul Mare a anului 2025, rostește un cuvânt duhovnicesc.

7 martie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În capela Seminarului Teologic din Cluj-Napoca (slujitor: Arhim. Samuel Cristea), slujește Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la slujba Pavecerniței Mari, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

8 Martie (Sfântul Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj)

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Cu prilejul Sămbetei Sfântului Teodor, în Catedrala Mitropolitană, slujește Parastasul de obște. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În curtea bisericii din Giula, prot. Cluj I, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul Petronela Corina, mama părintelui paroh Dan Mihai Muntean. Rostește un cuvânt de mângâiere.

La Galeria de Artă „Ermineia” din incinta Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, participă la vernisajul Expoziției foto-documentare dedicate Sfântului Preot Martir Liviu Galaction de la Cluj. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În aula mare a Facultății de Teologie, participă la momentul festiv al lansării volumului „Părintele Liviu Galaction Munteanu – O biografie documentară”, al părintelui profesor Răzvan Perșa. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

9 Martie (Sfinții Patruzeci de Mucenici)

Cu prilejul hramului, în paraclisul Mănăstirii-Memorial de la Gherla, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Conferă domnului Grigore Pepene, fost deținut politic în temnița din localitate, ajuns la venerabila vârstă de 100 ani, Ordinul „Sfinții Martiri Năsăudeni”.

Cu prilejul Zilei Deținuților Politici, în cimitirul din proximitatea Mănăstirii-Memorial din Gherla, oficiază slujba Parastasului pentru pătimitorii din temnițele comuniste. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În capela din cimitirul orașenesc din Gherla, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul Adriana Rotar, fost cadru didactic la Școala postliceală de asistenți medicali „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

10 martie

Cu prilejul Zilei Deținuților Politici, la Monumentul Rezistenței Anticomuniste din Parcul Central din Cluj-Napoca, participă la ceremonialul religios și cultural organizat cu acest prilej. Oficiază slujba Parastasului și rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, protopopiatul Gherla, participă la deschiderea primei serii a cursurilor de duhovnicie din Postul Mare a anului 2025. În biserica mare, asistă la slujba de Te-Deum, iar în sala de ședințe a Centrului „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare”, rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baci, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În biserica din Uioara de Sus, județul Alba, oficiază slujba Privegherii la căpătâiul adormitului întru Domnul Preot Ioan Botoș, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

11 martie

Face o vizită pastorală în protopopiatul Turda. Vizitează șantierul de înfrumusețare și înnoire a bisericii din Stejeriș, precum și cel de construire a noii biserici din parohia Bădeni (paroh: Pr. Mihai Ivan). Vizitează biserica și casa parohială (nou renovată) din parohia Podeni (paroh: Pr. Ioan Nicoară).

Îl primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor.

12 martie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar de tineret „Sfântul Ioan Valahul” de la Câmpenești, protopopiatul Cluj I.

13 martie

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea postului de preot la parohia Rusu Bârgăului, protopopiatul Bistrița.

În Biserica „Sfântul Apostol Andrei” din Beclean (paroh: Pr. Claudiu Zinveliu), participă la prima seară duhovnicească organizată în Postul Mare a anului 2025 de către protopopiat. Slujește Canonul de pocăință către Domnul Hristos și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită pe șantierul de pictură al Bisericii „Buna Vestire” din Beclean (paroh: Prot. Cristian Dragoș).

14 martie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

Împreună cu toți angajații Centrului Eparhial, îl felicită, cu prilejul zilei onomastice, pe Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul.

La ceas de seară, în Catedrala Mitropolitană, asistă la slujba Pavecerniței Mari și rostește un cuvânt de învățătură.

15 martie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă masteranzilor din cadrul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

Cu prilejul zilei de naștere, o felicită pe sora Înaltpreasfințitei Sale, doamna preoteasă Mariana Petruș din Vălenii Șomcutei, județul Maramureș.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

16 martie

Cu prilejul împlinirii a 230 ani de la construire, în Biserica „Sfânta Treime” de pe strada Bisericii Ortodoxe din Cluj-Napoca

(parohi: Pr. Cons. Cristian Baci și Pr. Florin Cătălin Ghiț), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Conferă Ordinul „Mihai Vodă” domnului profesor Doru Pamfil, președintele filialei Cluj a Academiei Române, și domnului profesor Vasile Pușcaș, membru corespondent al Academiei Române, iar Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” îl conferă domnului profesor Gheorghe Ioan Vușcan și doamnei Liana Cristurean. Domnului profesor Mihai-Alin Gherman îi acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesește întru duhovnic pe PC Pr. Dan-Florin Popescu de la parohia Ciubanca, protopopiatul Dej.

17 martie

La Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Țara Năsăudului, participă la deschiderea celei de-a doua serii a Cursurilor de duhovnicie organizate în Postul Mare a anului 2025. În biserica mănăstirii, asistă la slujba de Te-Deum, iar în sala de ședințe, rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

18 martie

În sala de festivități a Cercului Militar din Cluj-Napoca, participă la Adunarea Generală pentru organizarea alegerilor noilor organe de conducere a Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și Retragere „Alexandru Ioan Cuza”, filiala județeană Cluj. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Diac. Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” de la Oarța de Sus, județul Maramureș. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

19 martie

La sediul Televiziunii Române Cluj, participă, în direct, la emisiunea „Prim-plan obiectiv”, vorbind despre personalitatea Sfântului Preot Mucenic Liviu Galaction.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la slujba Pavecerniței Mari și rostește un cuvânt de învățătură.

20 martie

În Biroul Mitropolitan de la Centrul Eparhial din Cluj-Napoca, prezidează ședința extraordinară de lucru a Sinodului Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, în vederea desemnării candidaților pentru alegerea de Episcop al Sălajului.

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează ședința extraordinară de lucru a Adunării Eparhiale a Episcopiei Sălajului, întrunită în vederea consultării pentru desemnarea candidaților pentru alegerea în demnitatea de Episcop al Sălajului.

În sala mare a Muzeului Mitropoliei, participă la Seara culturală „Sfântul Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj – de la biografie la sinaxar”, în cadrul căreia au fost lansate volumele „Părintele Liviu Galaction Munteanu – O biografie documentară” al părintelui lect. Univ. dr. Răzvan Perșa, „Slujbele Sfântului Preot Mucenic Liviu-Galaction Munteanu” al părintelui prof. univ. dr. Vasile Stanciu și „Calendarul Renașterea 2025” îngrijit de PC Pr. Dumitru Boca, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și PC Pr. consilier cultural Cornel Gheorghe Coprean. Participă și la vernisajul Expoziției foto-documentare dedicată preotului mucenic. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

21 martie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În capela Facultății de Teologie din Cluj-Napoca (slujitor: Ierom. Grigorie Foltiș), slujește Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite. Rostește cuvântul de învățătură.

22 martie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă masteranzilor din cadrul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

În Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Turda (parohi: Prot. Alexandru Rus și Pr. Grigorie Marchiș), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul Octavian Alexandru Băieș. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

În Biserica Evanghelică Luterană „Pietati” din Cluj-Napoca, asistă la Concertul final al Maratonului Bach, organizat cu prilejul împlinirii a 340 ani de la nașterea marelui compozitor și organist Johann Sebastian Bach. Este însoțit de PC Diac. Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

23 martie

În biserica din Rodna, protopopiatul Năsăud (parohi: Pr. Lazăr Nechita și Pr. Gheorghe Ganea), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” domnului primar Valentin-Iosif Grapini.

Oficiază slujba de binecuvântare a lucrărilor reazitate la cele două case parohiale din Rodna. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Oficiază slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a noului Centru Cultural ridicat în localitatea Rodna. Rostește un cuvânt de felicitare.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Pavcernița Mică și rostește o cateheză.

În sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților, asistă la Concertul de Pricesne „Tradiții clujene de Buna Vestire”. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

24 martie

În biserica din Viile Dejului, protopopiatul Dej (paroh: Pr. Călin Prunean), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul preot Ioan Creminea, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În ajunul Bunei Vestiri, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă al slujba Pavcerniței Mari cu Litie.

Îi primește la reședință pe Înaltpreasfințitul Părinte Iosif, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale, pe Preasfințitul Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor, pe Preasfințitul Părinte Iustin Episcopul Ortodox Român al Maramureșului și Sătmăruului, pe Preasfințitul Părinte Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei, pe Preasfințitul Părinte Nestor, Episcopul Devei și Hunedoarei, pe Preasfințitul Părinte Timotei, Episcopul Ortodox Român al Spaniei și Portugaliei, pe Preasfințitul Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord, pe Preasfințitul Părinte Timotei Sătmăreanul, Arhiepiscopul vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului și pe Preasfințitul Părinte Teofil de Iberia, Arhiepiscopul vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei.

„Teotist Patriarhul”, sub conducerea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

28 martie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

La Muzeul Etnografic al Transilvaniei din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al lansării volumului „Profesorul Nicolae Stăncioiu – omul care a iubit oameni”, coordonat de Sorina Aura Răduțiu și Anca Marina Stăncioiu. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Diac. Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

29 martie

În cadrul manifestărilor „Luna pentru viață”, în Piața Unirii din Cluj-Napoca, în deschiderea Marșului pentru viață – 2025, rostește o alocuțiune, după care îi însoțește pe participanți în marșul lor pe străzile din centrul municipiului Cluj-Napoca. Este însoțit de PC Pr. Dumitru Boca, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Biserica „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Sângeorz-Băi, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. Paul Gavrilăoie), oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul David Cristian Moldovan Vasiliu. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

30 martie

Săvârșește slujba de resfințire a Bisericii „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Dej. Rostește un cuvânt de felicitare.

În biserica parohiei Dej I, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește întru iconom

Aniversarea a 230 de ani de la începutul construirii „Bisericii din Deal” din Cluj-Napoca

Darius Echim

În Duminica a 2-a din Postul Mare, a Sfântului Grigorie Palama, 16 martie 2025, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a oficiat Liturghia Sfântului Vasile cel Mare în Biserica „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca, cunoscută și sub numele de „Biserica din Deal”, cu prilejul aniversării a 230 de ani de la începutul constririi acesteia. Lăcașul de cult, monument istoric, a fost ridicat între 1795-1796, la inițiativa comunității locale și a unor negustori macedo-români înstăriți, fiind, timp de 136 de ani (1796-1932), singura biserică ortodoxă din orașul Cluj de atunci, iar timp de 12 ani (începând din 1921, când a fost instalat în această biserică Episcopul Nicolae Ivan, primul ierarh ortodox cu reședința în Cluj) a avut statut de Catedrală Episcopală, până când a fost sfințită, în 1933, actuala Catedrală Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca.

Din sobor au făcut parte: consilierul administrativ al Arhiepiscopiei Clujului – preotul Cristian Baci, care este și parohul bisericii, consilierul eparhial pe probleme de misiune și protocol – arhidiaconul Claudiu Grama, inspectorul eparhial – preotul Vasile Nemeș, pr. lect. univ. dr. Bogdan Ivanov – cadru universitar al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și administratorul Fundației „Mitropolitul Bartolomeu”, protopopul de Cluj-Napoca – preotul Alexandru Constantin Ciui, redactorul-șef al Editurii Renașterea – părintele Florin Cătălin Ghiț, preot slujitor al acestei biserici, și proinprotopopul Ioan Jeler.

În cuvântul de învățătură rostit cu acest prilej, intitulat „Dumnezeu se arată omului credincios”, pornind de la Psalmul 117, versetul 27, „Dumnezeu este Domnul și S-a arătat nouă”, Părintele Mitropolit Andrei a subliniat, pornind de la învățăturile Sfântului Grigore Palama, posibilitatea îndumnezeirii omului prin contact direct al acestuia cu Dumnezeu, prin intermediul rugăciunii și prin păzirea unei vieți curate.

Răspunsurile liturgice au fost date de corul parohiei, dirijat de tenorul Florin Pop.

Pentru implicarea activă în viața și activitățile Bisericii, în semn de prețuire și recunoștință, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a acordat Ordinul „Mihai Vodă” pentru mireni președintelui Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, acad. Doru Pamfil, și prof. univ. dr. Vasile Pușcas, membru corespondent al Academiei Române și membru în Adunarea Națională Bisericească. Prof. univ. dr. ing. Gheorghe Ioan Vușcan, episcopul parohiei – ing. Ioan Mureșan și doamna Liana-Cristina Sălcudean au fost distinși cu Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru mireni, iar prof. univ. dr. Mihai Alin Gherman a primit „Gramata Mitropolită însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a credinciosului”. De asemenea, toți copiii și tinerii prezenți au primit cărți duhovnicești din partea ierarhului.

La finalul slujbei, preotul paroh Cristian Baci i-a mulțumit Înaltpreasfințitei Sale pentru prezență și binecuvântare, precum și tuturor celor care se implică în viața și activitățile parohiei, subliniind câteva momente încărcate de semnificații istorice și pastorale din existența și activitatea acestei biserici de-a lungul secolelor și până în prezent.

Prezentă la eveniment, doamna Maria Forna, prefectul județului Cluj, a declarat: „Îi mulțumesc părintelui dr. Cristian Baci, consilier eparhial și preot paroh al Bisericii «Sfânta Treime», pentru invitația de a fi prezentă astăzi la acest moment aniversar, care marchează continuitatea spirituală și culturală a comunității ortodoxe din Cluj. De această biserică mă leagă momente importante din viața personală, precum căsătoria și botezul primului meu copil. Am rețut astăzi, cu emoție, alături de credincioșii prezenți, încărcătura spirituală și recunoștința față de harul și iubirea pe care Dumnezeu ni le oferă necondiționat”.

La evenimentul liturgic aniversar a luat parte și domnul Emil Boc, primarul Municipiului Cluj-Napoca, care a mărturisit, cu acest prilej: „Acum 230 de ani a început construcția primei biserici ortodoxe a românilor din Cluj și, până în 1932, această biserică a fost singura și unica biserică a românilor clujeni, aici, aproape de zidurile cetății. În această biserică, generații de preoți, precum parohii Grigorie Gal sau Florea Mureșanu, au predicat nu doar Cuvântul lui Dumnezeu, ci și demnitatea de a fi român. Această biserică este și un Testament al rezistenței noastre, o candelă aprinsă în negura vremurilor, o mărturie a iubirii noastre pentru Dumnezeu și pentru neam. Într-o vreme în care românii din Transilvania erau încercați de vitregiile istoriei, când limba și credința strămoșească erau amenințate, această biserică a devenit stâlp de rezistență, refugiu sufletesc și lumină călăuzitoare. Aici, între zidurile ei, s-a păstrat vie conștiința neamului, aici s-a rostit românește rugăciunea Tatăl Nostru, aici s-au botezat cununați și rugat generații întregi de români. Aici preotul împreună cu dascălul au reușit să susțină și să păstreze identitatea românească. Această biserică va fi renovată cu fonduri europene și va fi introdusă în circuitul istoric al orașului, pentru că este o adevărată Catedrală a neamului românesc, un monument spiritual și de identitate națională. Andrei Șaguna spunea pe bună dreptate: «Biserica este sufletul unei națiuni!». O națiune fără biserică nu are suflet.”

La Sfânta Liturghie aniversară au participat, de asemenea, oficialități civile și militare, reprezentanți ai mediului academic clujean, oameni de cultură și numeroși credincioși clujeni. O parte dintre aceștia a asistat la Sfânta Liturghie în curtea bisericii, urmărind slujba pe un ecran gigant, lăcașul dovedindu-se neîncăpător.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, în „Biserica din Deal” (1795), cu bramul „Sfânta Treime”, de pe strada Bisericii Ortodoxe din Cluj-Napoca, cu prilejul împlinirii a 230 ani de la începutul construirii acestui sfânt lăcaș, 16 martie 2025.

25 Martie (Buna Vestire)

Cu prilejul hramului Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, în sobor de arhierie, slujește Sfânta Liturghie și prezidează momentul solemn al Proclamării locale a canonizării Sfântului Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință autoritățile civile și militare, centrale, județene și locale, prezente la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În aula mare a Facultății de Teologie, asistă la premiera filmului documentar dedicat Preotului Mucenic Liviu Galaction de la Cluj, realizat de Trinitas TV. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Realizatorului acestui film, domnului Andrei Bândilă, îi conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

26 martie

La Reședința Patriarhală din București, se întâlnește cu Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

27 martie

În Sala „Europa Christiana” din Palatul Patriarhal din București, asistă la slujba de Te-Deum, iar în Aula

stavrofor pe părintele paroh Gavril Ioan Gretinuc și pe părintele slujitor Iuliu Teodor Leach. Conferă Ordinul „Mihai Vodă” pentru clerici părintelui emerit Gavril Chirilă, fost paroh. Domnului Andrei Pop îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”, domnului Alexandru Platon îi conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturitori Năsăudeni”, iar doamnei Felicia Veronica Trifan îi conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Pavcernița Mică și rostește o cateheză.

31 martie

La Muzeul Mitropoliei de la demisolul catedralei din Cluj-Napoca, participă la cea de-a III-a ediție a Simpozionului și Concursului „Bartolomeu Valeriu Anania. Vocea din agora cetății”, cu tema „Între Dumnezeu și neamul meu. Mărturisitori ai Bisericii Ortodoxe Române din secolul al XX-lea”, organizat de Colegiul „Nicolae Colan”. În cripta ierarhilor oficiază slujba Parastasului, iar în sala mare, participă la lucrări simpozionului, la premiera laureaților și rostește un cuvânt evocator.

A consenmat Arhid. Claudiu-Ioan Grama

Înaltpreasfințitul Părinte Casian al Dunării de Jos, la ceas aniversar 70 de ani de viață și 35 de ani de arhierie *

Pr. Iustin Tira

Ne-am întâlnit întâia oară înainte de anul 1980, în reședința vlădicului Justinian Chira, pe atunci episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Foarte tânărul student al Institutului Teologic din București, Costică Crăciun, buzoian de naștere, era oaspetele bunului și înțeleptului ierarh clujean. Nu știu cum s-au cunoscut cei doi, dar știu că adeseori îl cerceta la Cluj pe vlădicul nostru. Eu, tânăr diacon al Catedralei arhiepiscopale din Cluj-Napoca și ucenic al vlădicului Justinian, l-am întâlnit și la slujbele de la Catedrală, fiindcă tânărul student teolog nu lipsea de la Sfânta Liturghie. Fiind și un foarte bun cunoscător și iubitor al muzicii bisericești, datorit de Dumnezeu cu o voce foarte frumoasă și un auz muzical pe măsură, era nelipsit de la strană. Mi-a rămas în minte un irmos al Învierii, la o Sfântă Liturghie din săptămâna luminată, care a răsunat în Catedrala clujeană prin glasul tânărului teolog Costică Crăciun.

Așa se face că, în reședința episcopului-vicar Justinian și la slujbele din Catedrala noastră arhiepiscopală, a început o prietenie care durează peste ani. Vlădicul Justinian, ca un arhieru duhovnicesc ce era, vedea în tânărul student teolog de atunci, iubitor și de cele liturgice, un viitor slujitor strălucit al Bisericii strămoșești. Viața a confirmat că a avut mare dreptate. De altfel, cei doi au rămas pentru tot restul vieții într-o binecuvântată stare de iubire duhovnicească, de la fiu la părinte și de la părinte la fiu.

Am evocat acest moment din anii '80 pentru că mi se pare că dă o notă aparte parcursului vieții și slujirii Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Casian care, iată, a ajuns la 35 de ani de binecuvântată slujire arhierescă și la 70 de ani de viață. De fapt, observăm că jumătate din viața sa a însemnat slujirea în cea mai înaltă demnitate din această lume, anume aceea de arhieru al Bisericii lui Hristos. Începutul slujirii a fost știința teologică (lucrarea minții), Sfânta Liturghie (lucrarea sufletului) și modelul personalităților duhovnicești, între care și vlădicul Justinian.

Sigur, cum se știe, a avut privilegiul de a fi văzut, apreciat după cuviință și îndrumat de încă două mari personalități ale ierahiei Bisericii Ortodoxe Române: Mitropolitul Antonie Plămdeală al Ardealului și Patriarhul Teoctist Arăpașu. Cei doi i-au fost mentori, dintre cei mai iscusiți, într-ale teologiei și într-ale administrației bisericești. Cele două componente, consistenta știința teologică și administrația bisericească, sunt extrem de vizibile, de folos și roditoare în viața și activitatea Chiri-arhului binecuvântatei eparhii a Dunării de Jos.

Clerul și credincioșii arhiepiscopiei sunt beneficiarii direcți, dar și cunoscătorii în amănunt ai lucrării pastoral-misionare, administrativ-economice, ca și a celei filantropice și culturale de excepție dezvoltată de către părintele arhiepiscop Casian. Eu, ca unul din afara eparhiei, o cunosc mai mult din Jurnalul de la Trinitas TV (pe care-l urmăresc foarte des) și din ceea ce spun cei care trec prin acea binecuvântată eparhie.

Am descifrat parte din lucrarea arhierescă a părintelui arhiepiscop Casian și din volumul Înaltpreasfinției Sale intitulat „Întru Lumina Ta”, tipărit în Editura Episcopiei Dunării de Jos, în anul 2007, pe care l-am primit în dar, în 14 aprilie 2007, la Gledin, cu prilejul proclamării solemne a canonizării Sfântului Ierarh Pahomie de la Gledin, episcopul Romanului. Volumul este mai mult decât un „bucet de omilii cules de pe «câmpia» sufletelor însetate de Adevăr și dornice de sporire duhovnicească”, cum ne spune autorul în *Cuvântul înainte*. Teologia omiliilor (30 la număr), de limpezimea cristalului și pe înțelesul

chiar și al creștinului de rând, abordează subiecte de maxim interes și de mare actualitate, pe care le poate prelua și preotul în pregătirea predicii duminicale. Eu o fac de multe ori și cu mult folos. Parcurgând cu atenție paginile, poți ușor descifra și lucrarea, și implicarea totală a ierarhului în toate componentele a ceea ce numim generic „viața bisericească”.

Și pentru că pomeneam de actualitatea temelor abordate, aș menționa aici doar două: *duhovnicul și disciplina preoțească*, ambele la fel de actuale și astăzi ca și acum aproape 20 de ani, când au fost rostite. Iată ce ne spune despre cea dintâi: „Un duhovnic bun este, în aceeași măsură și cel mai bun penitent. Un foarte bun penitent poate deveni oricând un foarte bun duhovnic. Cel ce-și plânge mult păcatele nu are timp să „vâneze” păcatele altuia... un duhovnic bun nu lasă, la spovedanie să se pomenească nume. Nu trebuie să se pomenească numele altora. Singurul nume pomenit este doar numele nostru” (Întru Lumina Ta, pp. 253-254).

Despre cea de-a doua temă, foarte importantă și aceasta, disciplina clerului, părintele arhiepiscop Casian spune următoarele: „Dacă Biserica va avea de făcut prea multă disciplină în interiorul clerului ei, va demonstra că nu este pregătită pentru momentul istoric pe care Dumnezeu ni l-a pregătit... Vă fac o mărturisire din inimă: am durere sufletească și neînțelegere doar cu cei care se dezbracă de caracterul preoțesc, de fapt, nu eu am un conflict, ci sunt nefericitul martor al unor atitudini care distrug armonia comuniunii. De ce să nu arătăm comuniune? De ce să nu arătăm dragoste? De ce să nu arătăm frățietate?” (volumul citat: p. 232). Este cât se poate de limpede că Biserica are și va avea mare nevoie atât de duhovnici destoinici, cât și de preoți dedicați și jertfelnici, în toate vremurile, și în cele pe care le trăim, și în cele ce vor veni.

*

Când am împlinit eu vârsta de 70 de ani (aprilie 2021), Înaltpreasfințitul Părinte Casian m-a gratulat cu o foarte frumoasă și emoționantă scrisoare de felicitare. Sigur că i-am răspuns cu mulțumirile de cuviință. În încheierea răspunsului am spus următoarele: „Mărturisesc acum că urmăresc cu interes Jurnalul de la TRINITAS, mai ales pe cel de duminică seara, uneori împreună cu Viorica, preoteasa, și constatăm cu încântare și admirație activitatea pastoral-misionară și culturală extrem de diversă și bogată, întru totul pe măsura așteptărilor de astăzi, pe care Înaltpreasfinția Voastră o realizați în Arhiepiscopia Dunării de Jos. Parcă se revigorează totul pe unde trece vlădicul Casian. Uneori mă întreb: «De unde atâta forță?» și răspund tot eu: «De la bunul Dumnezeu». Cam așa mi-l închipui eu pe Sfântul Apostol Pavel și spusele lui: «Tuturor toate m-am făcut»...”.

Închei aceste rânduri, cum am încheiat acea scrisoare: Mă rog smerit lui Dumnezeu să Vă țină sănătatea și puterea, să Vă copleșască cu bucurii și roade pe măsura jertfei și dăruirii și să Vă țină întru **Mulți și fericiți ani!**

* Născut pe 18 martie 1955; ales arhieru-vicar al Dunării de Jos pe 12 februarie 1990; hirotonit în treapta arhieriei pe 18 februarie 1990; ales episcop al Dunării de Jos pe 12 iulie 1994; ridicat la rangul de arhieriscop în ședința Sfântului Sinod din 18-19 iunie 2009.

Proiectul catehetic „Credința mea – comoara mea”

Pr. Budălăcean Andrei

Parohia Ortodoxă Română Mociu I

A

n Parohia Ortodoxă Română Mociu I, se desfășoară, cu multă bucurie și implicare, proiectul catehetic „Credința mea – comoara mea”, o inițiativă menită să-i ajute pe copii și tineri să descopere frumusețea și profunzimea credinței ortodoxe. Sub tema „Mărturisirea jertfelnică a dreptei credințe - moștenirea unui secol de Patriarhat”, participanții au ocazia să învețe despre importanța mărturisirii credinței și despre modele de sfinți care au apărut Ortodoxia chiar și în vremuri de prigoană.

Cateheze desfășurate în biserica parohială

Un pilon principal al proiectului îl reprezintă întâlnirile catehetice organizate în biserica parohială „Sfântul Ierarh Nicolae” Mociu. În cadrul acestora, copiii și tinerii participă la discuții interactive despre viața de credință, despre puterea rugăciunii și despre importanța păstrării valorilor ortodoxe. Prin exemple concrete din viața sfinților și prin dialoguri deschise, cei mici învață cum să aplice învățăturile Evangheliei în viața de zi cu zi.

Activități educative în școală – descoperind sfinții mărturisitori

În colaborare cu Școala Gimnazială „Liviu Dan” Mociu, proiectul include activități educative desfășurate în sala de religie, unde elevii au parte de lecții interactive despre credință și istoria Bisericii Ortodoxe Române. Un punct central al acestor întâlniri îl reprezintă prezentările PowerPoint dedicate sfinților români din secolul trecut, care s-au jertfit pentru credință în timpul regimului comunist. Copiii descoperă astfel viețile unor mari mărturisitori precum Sfântul Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj, Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae și alții.

Aceste prezentări sunt însoțite de discuții deschise, materiale video și activități practice prin care elevii înțeleg mai bine ce înseamnă să rămâi statornic în credință, indiferent de dificultăți.

Excursie la Râpa Robilor – un loc al memoriei și mărturisirii

O experiență profundă pentru copiii din proiect a fost excursia la Râpa Robilor, un loc cu o puternică încărcătură spirituală, unde odihnesc rămășițele pământești ale celor care au suferit pentru credință în timpul regimului comunist. Aici, participanții au ascultat povești despre cei care și-au păstrat neclintită credința în fața suferinței și au rostit rugăciuni pentru sufletele acestora.

Această vizită a fost un prilej de reflecție asupra curajului și sacrificiului înaintașilor noștri și a ajutat copiii să înțeleagă importanța libertății religioase și a mărturisirii credinței în viața de zi cu zi.

Un mesaj peste timp – scrisori pentru copiii de peste 100 de ani

O activitate deosebită în cadrul proiectului a fost momentul în care elevii au scris mesaje pentru copiii care vor trăi peste 100 de ani. Prin aceste scrisori, copiii din prezent și-au exprimat gândurile despre credință, valorile ortodoxe și importanța de a rămâne aproape de Dumnezeu, indiferent de provocările timpului.

Această activitate i-a făcut să conștientizeze responsabilitatea pe care o avem în păstrarea și transmiterea moștenirii spirituale generațiilor viitoare. Scrisorile vor fi păstrate cu grijă, ca mărturie a unei generații care a înțeles că credința este o comoară ce trebuie ocrotită și împărtășită.

Un proiect de suflet pentru viitorul Bisericii

Prin cateheze, lecții interactive, prezentări despre sfinții mărturisitori și experiențe directe, proiectul „Credința mea – comoara mea” oferă copiilor și tinerilor o ocazie unică de a se apropia de Dumnezeu și de valorile credinței ortodoxe. Ne dorim ca aceste activități să inspire participanții să devină adevărați mărturisitori ai credinței în comunitatea lor.

Invităm cu drag toți copiii și tinerii din parohie să ni se alăture în această frumoasă călătorie a descoperirii moștenirii noastre spirituale!

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:

IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:

PS BENEDICT BISTRITĂNUL, Episcopul ales al Sălajului

Membri:

Consilier cultural Pr. dr. CORNEL COPREAN,
Arhim. prof. univ. dr. TEOFIL TIA, Pr. lect. dr. LIVIU VIDICAN-MANCI

Director:

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. dr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. dr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Darius Echim,
Arhid. Claudiu Ioan Grama, Protos. Maxim (Morariu),
Nicoleta Pălimaru, Elena Pârvu,
Arhid. Sergiu Iustin Pop, Pr. prof. univ. Stelian Tofană,
Diac. Eugen Adrian Truța.